

Kortelė:

1021255_RegNr_I-4818-596/2014

<http://www.infolex.lt/tp/1021255>

Administracinė byla Nr. I-4818-596/2014

Proceso Nr. 3-61-3-07698-2013-9

Procesinio sprendimo kategorija 16.6., 74.

(S)

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. lapkričio 4 d.

Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Jolita Rasiukevičienė, dalyvaujant pareiškėjo atstovui advokatui Kęstučiui Gudynui, atsakovo atstovui Gintarui Motuzui, viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo G. L. skundą atsakovui Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, trečiasis suinteresuotas asmuo Kauno nepilnamečių tardymo izoliatorius – pataisos namai, dėl įsakymo panaikinimo, įpareigojimo atlikti veiksmus bei vidutinio darbo užmokesčio ir neturtinės žalos priteisimo ir

n u s t a t ė:

Pareiškėjas per Elektroninių paslaugų portalą kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas: 1) panaikinti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau - Kalėjimų departamentas) direktoriaus 2013-11-12 įsakymo Nr. P-222 „Dėl tarnybinės nuobaudos G. L. skyrimo ir atleidimo iš tarnybos“ (toliau – ir Įsakymas) 1, 2, ir 3 punktus, su visomis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTI) 92 str. numatytais akto panaikinimo teisinėmis pasekmėmis; 2) įpareigoti Kalėjimų departamentą grąžinti pareiškėją į tarnybą Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus - pataisos namų (toliau – ir Kauno NTI-PN) Vidaus tyrimų skyriaus (toliau – ir VTS) (*duomenys neskelbtini*) pareigose; 3) priteisti iš Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus - pataisos namų vidutinį darbo užmokestį už visą priverstinės pravaikštos laiką nuo 2013-11-13 iki teismo sprendimo įvykdymo dienos; 4) priteisti iš atsakovo 20 000 Lt neturtinės žalos; 5) priteisti iš atsakovo bylinėjimosi išlaidas.

Nurodė, kad Kalėjimų departamento direktorius, atsižvelgdamas į Kalėjimų departamento VTS 2013-11-11 tarnybinio tyrimo išvadą Nr. TT-20 „Dėl Kauno NTI-PN pareigūnų G. L. ir D. B. tarnybos įvertinimo“ (toliau – ir Išvada) 2013-11-12 įsakymu Nr. P-222 pripažino, kad pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą, nes savo poelgiu tarnybos metu pažemino pareigūno vardą ir paskyrė pareiškėjui tarnybinę nuobaudą – atleidimą iš tarnybos bei jį atleido.

Pareiškėjo nuomone, tarnybinio tyrimo išvados yra nepagrįstos, neobjektyvios ir neteisėtos. Tyrimas inicijuotas ir atliktas ne dėl tikrų faktų, o siekiant atleisti jį iš tarnybos. Tyrimo metu buvo suvaržyta jo teisė į tinkamą gynybą, raštu neinformuojant apie pareikštus įtarimus, išvadoje nagrinėti konkretūs atvejai, su kuriais jis nebuvo supažindintas. Tarnybinis tyrimas neišsamus, rinkti išskirtinai tik pareiškėją kaltinantys duomenys, vadovautasi iš konteksto ištrauktais duomenimis, netikrinti pareiškėjo paaiškinime išdėstyti faktai, neatsižvelgta į nuteistųjų charakteristikas, statusą neformaliose grupėse bei įtaką kitiems nuteistiesiems. Apklausti ne visi su įvykiais ar jų aplinkybėmis susiję asmenys (nuteistieji, pareigūnai), galintys suteikti reikšmingos informacijos tyrimo dalykui, nenustatytos objektyvios tarnybinio nusižengimo sudėties aplinkybės.

Pareiškėjas teigė, kad nuo 1997-12-15 dirbo Kauno NTI-PN, nuo 2012-07-09 buvo paskirtas Kauno NTI-PN VTS (*duomenys neskelbtini*). Į jo pareigas įėjo šios funkcijos: vadovavimas skyriui, jo veiklos organizavimas, VTS darbuotojų darbo koordinavimas ir kontroliavimas, nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų įstaigoje išaiškinimas ir jų prevencija, kitų skyriaus nuostatuose nustatytų uždavinių ir funkcijų vykdymo užtikrinimas.

2012 m. pavasario – vasaros laikotarpiu Kauno NTI-PN VTS buvo gauta, analizuojama, kaupiama ir tikrinama informacija apie Kauno NTI-PN aukšto rango pareigūno galimus netarnybinius (galimai korupcinius) santykius su atskirais nuteistaisiais, palengvinant šių nuteistųjų išankstinį paleidimą iš pataisos namų lygtinai. Dėl šio subjekto veiksmų buvo surašyta įslaptinta pažyma, skirta įstaigos direktoriui, informacija taip pat perduota Specialiųjų tyrimų tarnybai, Kauno valdybos pareigūnams.

Kalėjimų departamento VTS viršininko G. Z. nurodymu pareiškėjas rinko informaciją apie nurodytą asmenį. Sužinojęs, kad yra sekamas, subjektas pasikvietė pareiškėją į savo kabinetą ir įkalbinėjo liautis rinkti duomenis, įtikinėjo dėl savo nekaltumo. Subjektas teigė, jog žino apie pareiškėjo ir VTS pareigūno J. S. neva naudojamas neteisėtas priemonės (metodus) nuteistųjų atžvilgiu, klausė, kodėl jie vyko į Pravieniškių PN-AK bendrauti su ten išvykusiais nuteistaisiais. Dėl konspiracijos pareiškėjas nurodė, jog į kitą įstaigą bendrauti su nuteistaisiais jie vyko dėl ieškomos microSD kortelės, kurioje galimai nuteistieji vaizdo įrašė užfiksavo, kaip Kauno NTI-PN pareigūnai naudoja smurtą nuteistųjų atžvilgiu, nors patys netikėjo, jog tokia kortelė egzistuoja.

Tiek pokalbiai su sekamu subjektu, tiek su kitais asmenimis buvo įrašinėjami, siekiant išsiaiškinti informaciją nutekinusius asmenis. 2012-10-04 į Kauno NTI-PN Teisingumo ministerijos viceministras ir Kalėjimų departamento vadovas A. N.. Šio vizito į įstaigą laiku VTS pareigūnai iš anksto buvo pakviesti dalyvauti kitame oficialiame pasitarime kitoje įstaigoje, tačiau atvykstančių vadovų reikalavimu visų įstaigų skyrių atstovai turėjo dalyvauti diskusijoje. Pokalbį pareiškėjas įrašinėjo. Po pokalbio pareiškėją iškviatė Kalėjimų departamento direktorius A. N. ir jam pareikalavus pareiškėjas atidavė diktofoną. Pareiškėjas buvo kaltinamas ir įtarinėjamas, kad įrašą bandys naudoti kaip kompromituojantį. Pareikalauta pateikti pasiaiškinimą. Pareiškėjas pasiaiškinimą pateikė 2012-10-04, o 2012-10-08 su G. Z. nuėjo pas A. N. į kabinetą. Pokalbio metu pareiškėjas buvo kaltinamas įvairiais pažeidimais, nesugebėjimu dirbti su įslaptinta informacija, parsidavimu ir užsakytų užduočių, tikslinių tyrimų vykdymu. Pareikalauta nedelsiant parašyti prašymą atleisti iš tarnybos savo noru, kadangi darydamas Kalėjimų departamento direktoriaus (viešos) kalbos įrašą pareiškėjas pažemino moralės principus. Pareiškėjas manydamas, kad vykdė savo tarnybines funkcijas atsisakė tokį prašymą pateikti. Analogišką reikalavimą pareiškėjas gavo ir iš G. Z., nes jo klaidingai susidaryta nuomonė (turima informacija) apie įvykių struktūrą tarp Kauno NTI-PN pareigūnų nepasitvirtino. Pareiškėjas atsisakė išeiti iš tarnybos savo noru.

2012-10-16 Kalėjimų departamento VTS pareigūnai atliko pareiškėjo vadovaujamo Kauno NTI-PN VTS veiklos patikrinimą. Patikrinimo metu pareigūnai bendravo tik su lengvosios grupės nuteistaisiais, su kuriais dažnai bendravo pareiškėjo sektas subjektas, tačiau nebendravo su paprastosios grupės nuteistaisiais ir suimtaisiais, laikomais nepilnamečių tardymo izoliatoriuje, kuriame didžiąją darbo dalį praleisdavo pareiškėjas. Pareiškėjo nuomone, šio tikslinio tyrimo

rezultatai buvo panaudoti prieš jį, ko pasakoje paskirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš tarnybos.

Pareiškėjas nurodė, jog jis buvo kaltinamas psichologinio smurto naudojimu nuteistojo P. J. ir jo mamos atžvilgiu, tačiau šias aplinkybes neigė. Teigė, kad tarnybinio tyrimo išvadoje pateiktas jo paaiškinimas iškraipytas, pasiremta iš konteksto ištrauktais, iškraipytais jo paaiškinimais, duotais tyrėjams jo atžvilgiu atlikusiems ikiteisminį tyrimą, kuris vėliau buvo nutrauktas. Tuo pagrindu padarytos tikrovės neatitinkančios išvados apie jo duotų paaiškinimų prieštarumą, siekį nuslėpti tiesą. Pareiškėjas pažymėjo, kad visada sakydavo tiesą, jog telefonu su P. J. mama nebendravo, ir su ja apie jokią microSD kortelę nekalbėjo, tačiau tarnybinio tyrimo metu jo niekas neapklausė, ar jis su P. J. mama bendravo kitomis priemonėmis (ne telefonu) bei kitomis temomis, todėl paaiškintume apie tokį bendravimą neužsiminta. 2012 m. vasario pradžioje P. J. motinos iniciatyva įvyko susitikimas su pareiškėju ir J. S., tačiau ji teiravosi dėl sūnui paskirtų nuobaudų, o apie microSD kortelę pokalbio nebuvo. Bendraujant psichologinio smurto pareiškėjas nevartojo, mandagiai atsakinėjo į jos klausimus. Nei Kauno apygardos prokuratūros 2013 m. rugpjūčio 26 d. nutarime Nr. KT-13391 nutraukti ikiteisminį tyrimą (toliau – ir Nutarimas), nei Išvadoje netikrinti V. J. parodymai dėl jos sūnui skirtų drausminių nuobaudų, nevertintas jų patikimumas, kurie, pareiškėjo teigimu, prieštarauja tikrovei. Tarnybinio tyrimo metu nesinaudota turimais P. J. skirtų nuobaudų dokumentais, neišreikalauta jo charakteristika ir pažyma apie turimas nuobaudas. 2012 m. vasario 1 d. P. J. buvo skirta nuobauda už BVK 110 str. 1 d. 1 p. bei BVK 1 priedo 13 p. pažeidimus – turėjo draudžiamą daiktą – kortas. Jokių pastabų iš Kalėjų departamento, ištyrus paskirtos nuobaudos teisėtumą, nebuvo gauta, todėl nėra jokio pagrindo konstatuoti, kad pareiškėjas pažeidė Nuteistųjų lygybės taikant bausmių vykdymo įstatymus principą (BVK 6 str.), be to, nei tarnybinio tyrimo metu, nei ikiteisminio tyrimo metu Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas G. V., pastebėjęs minėtą pažeidimą, dėl jo nebuvo apklaustas.

Dėl microSD kortelės pareiškėjas paaiškino, kad VTS pareigūnai turėjo žodinę informaciją, kad P. J. gali turėti ir suteikti tokių duomenų apie šios kortelės buvimo vietą, tačiau neturint patikrintų objektyvių duomenų, nebuvo pagrindo šios informacijos registruoti, pradėti ikiteisminį tyrimą ar apie tai informuoti prokurorą. Šiuo atveju BPK 2 str. ir 165 str. 2 d. nuostatos nebuvo pažeistos. Pareiškėjo nuomone, Nutarime išdėstyti pasvarstymai apie neteisėtų veiksmų realumo tikimybę negali būti pripažinti objektyviais duomenimis apie neteisėtus pareigūnų veiksmus.

Pareiškėjas nurodė, kad Išvadoje P. J. statusas nepagrįstai prilyginamas vaiko statusui, kadangi jis nuo 2010 m. sausio 23 d. tapo pilnamečiu, jo psichinė bei fizinė branda visiškai atitiko tikrąjį amžių, todėl visiškai nepagrįstas išvados teiginys, kad pareiškėjo bendravime su juo buvo smurto prieš vaiką požymių. Atliekant tyrimą nebuvo išreikalauta nuteistojo charakteristika bei psichologo išvada, nors P. J. užėmė lyderio statusą tarp nuteistųjų.

Pareiškėjas taip pat pažymėjo, kad P. J. galimai turėta microSD kortelė pagal Bausmių vykdymo kodekso (toliau – ir BVK) 1 priedo 6 p. nuostatas yra uždraustas nuteistiesiems turėti daiktas, todėl iš nuteistojo tiek pilnamečio, tiek nepilnamečio, pareikalavimas atiduoti draudžiamą turėti daiktą, apėmė pareiškėjo tarnybinėms funkcijoms vykdyti suteiktus tarnybinius įgaliojimus. Be to, nuteistojo informavimas, jog kratos metu pas jį radus uždraustą daiktą, jam bus skirta nuobauda, t. y. neteisėto elgesio pasekmių išaiškinimas, negali būti prilyginamas psichologiniam smurtui.

Pareiškėjas atkreipė dėmesį, kad jog P. J. padaryti pažeidimai, už kuriuos 2012-02-01 ir 2012-02-02 jam skirtos drausmės nuobaudos, visiškai nesusiję su pokalbiu apie microSD kortelę, vykusiu 2011 m. lapkričio-gruodžio mėnesiais, todėl nėra jokio priežastinio ryšio pareiškėjo tarnybinės veiklos ir P. J. subjektyvaus suvokimo, kad pareiškėjo pastangomis šis galėjo būti nepaleistas į laisvę anksčiau termino. Tai patvirtina Nutarime konstatuotos aplinkybės, jog pareiškėjas negalėjo daryti įtakos teismo nutarčių, kuriomis buvo atsisakyta P. J. taikyti lygtinį paleidimą, priėmimui. Be to, tarnybinio tyrimo metu nebuvo nustatyta tikroji tariamo pažeidimo diena, todėl net ir skaičiuojant įvykio dieną kaip paskutinę 2011 m. gruodžio dieną, Statuto 26 str. 6 p. nustatytas 6 mėnesių terminas nuo tarnybinio nusižengimo padarymo dienos, kuriam praėjus negalima skirti

tarnybinės nuobaudos, jau iki tyrimo pradžios buvo praėjęs ir tarnybinės nuobaudos už tokia data tariamai padarytą nusižengimą skirti nebūtų galima. Analogiškus argumentus pareiškėjas dėsto ir V. J. atveju, laikant, jog su ja buvo bendrauta 2012 m. vasario 2-8 dienomis.

Pareiškėjas skunde taip pat neigė vartojęs fizinį ir psichologinį smurtą prieš nuteistąjį D. B.. Nurodė, kad 2012 m. spalio 30 d. smurtą prieš jį vartojo kiti nuteistieji, tai nurodyta ir 2012-11-26 pranešime apie padarytą nusižengimą. Šiame pranešime pareiškėjui nebuvo pareikšta įtariamų panaudojus prieš D. B. psichologinį smurtą, o daugiau jokių pranešimų apie įtarimus padarius toki tarnybinį nusižengimą iki pat tarnybinės nuobaudos skyrimo jis nebuvo gavęs ir neturėjo galimybės pasiaiškinti dėl šio kaltinimo bei gintis.

Sumušti D. B. ir tuo apkaltinti VTS pareigūnus sugalvojo P. J., todėl siekiant išvengti pastarojo įtakos, D. B. buvo uždarytas į karantino dvivietę kamerą. Vėliau jį įtikinus, kad bus dedamos pastangos apgyvendinti jį skyrium nuo P. J., raštu nurodė tikrąsias įvykio aplinkybes dėl jo sumušimo. Teisėtomis priemonėmis buvo siekiama P. J. iškelti iš lengvosios grupės, nuspręsta svarstyti jo elgesį, tačiau svarstymas buvo atidėtas Kalėjimų departamento pareigūnams 2012-11-12 nusprendus patikrinti dokumentinę medžiagą. P. J. matant buvo apklausti nuteistieji, davę paaiškinimus dėl neteisėto elgesio, kas sudarė psichologinio nesaugumo sąlygą. Atlikus patikrinimą nustatyta, kad tyrimo medžiaga surinkta netinkamai ir P. J. liko nenubaustas. Apie tai informuotas D. B., jam taip pat pranešta, jog jis turės grįžti į lengvąją grupę, kas sudarė pagrindą nerimauti dėl jo saugumo.

2012-11-25 D. B., siekdamas ilgiau negrįžti į lengvąją grupę, prarijo svetimkūnį. Sekančią dieną – 2012-11-26 Kalėjimų departamento sprendimu pareiškėjas iš Kauno NTI-PN buvo perkeltas į kitą įstaigą, todėl niekaip negalėjo įtakoti vėlesnių įvykių, kai nuteistasis save žalojo dar kelis kartus – 2012-12-06 ir 2012-12-18. Šie duomenys užfiksuoti nuteistųjų traumų registracijos žurnale, kuris nebuvo tiriamas. Tarnybinio tyrimo medžiagoje nenagrinėtas ir nevertintas D. B. raštelis P. J., pokalbio su D. B. garso įrašas, nenagrinėta 2012-11-13 Kalėjimų departamentui pateikta medžiaga dėl D. B. sužalojimo. Be to, nei tarnybinio tyrimo, nei ikiteisminio tyrimo metu direktoriaus pavaduotojas A. A., tuo metu laikinai ėjęs direktoriaus pareigas, tai pat bendravęs su D. B. ir žinojęs visą tikrąją situaciją įstaigoje, neapklaustas, jokių tyrimui reikšmingų duomenų iš jo nepaimta. Nesusipažinta su D. B. charakteristika, neįvertintas jo polinkis meluoti.

Tiriant D. B. sužalojimo aplinkybes pareiškėjas nepagrįstai buvo apkaltintas ir psichologinio smurto E. D. atžvilgiu vartojimu. Apklausus nurodytą asmenį, paaiškėjo, kad jis buvo įbaugintas P. J., uždraudusio eiti į VTS pareigūnų kabinetą ir duoti paaiškinimus, todėl paaiškinimų teikimo metu jo neįvardijo. Vėliau, įkalbėtas pareigūno J. S., 2012-11-10 E. D. savanoriškai parašė P. J. pavardę ant 2012-11-01 duoto paaiškinimo. 2012-11-12 Kalėjimų departamento pareigūnų atliekamo dokumentų tyrimo metu E. D. buvo apklaustas matant P. J., taip sukuriant bauginančią psichologinę aplinką, įtakojusią Kalėjimų departamento pareigūnams duotus paaiškinimus.

Pareiškėjas neigė vartojęs psichologinę smurtą E. D. atžvilgiu, nurodė, kad šis faktas neįrodytas nei tarnybinio tyrimo metu, nei priimant Nutarimą.

Pareiškėjas skunde nurodė, kad nepagrįstai buvo kaltinamas nuteistųjų teisės gauti tinkamas sveikatos priežiūros paslaugas suvaržymu, netinkamu sužalojimų aplinkybių tyrimu. Teigė, kad 2012-05-21 Kalėjimų departamento įsakymu Nr.V-180 patvirtintame Suimtųjų ir nuteistųjų kūno sužalojimų prevencijos ir tyrimo laisvės atėmimo vietose tvarkos apraše (toliau – Aprašas) yra detalios aprašomos visų pareigūnų pareigos ir atskirų tarnybų pareigūnų pareigos pastebėjus sužalotą nuteistąjį, didžiaja dalimi šios pareigos atitenka Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnams. Pagal Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 252 p., visus norinčius (savanoriškai) apsilankyti pas medikus nuteistuosius nepilnamečių pataisos namuose registruoja Socialinės rehabilitacijos skyriaus būrio viršininkas ar šio skyriaus specialistai, tam tikslui numatyta registracijos žurnale, nors praleidžiami ir neužsiregistravę nuteistieji. Tuo tarpu Vidaus tyrimų skyriaus pareigūnų darbo kryptis ir specifika, visiškai nesuderinami su nuteistųjų, norinčių patekti

pas medikus, kontrole. Ikitisminio tyrimo metu buvo apžiūrėtas Suimtujų (nuteistųjų) buitinių ir gamybinių traumų registras, tačiau jame esantys VTS pareigūnų parašai patvirtina, kurie asmenys tirs sužalojimo aplinkybes, o ne tai, kad pasirašę asmenys pristatė nuteistuosius pas medikus. Tyrimo metu nebuvo apžiūrėtas Nuteistųjų ambulatorinio priėmimo registracijos žurnalas, neįvertintas apžiūrimų nuteistųjų srautas, neapklausti Socialinės reabilitacijos skyriaus, Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnai, privalantys vykdyti nustatytą tvarką.

Skiriant tarnybinę nuobaudą pareiškėjas nepagrįstai buvo apkaltintas nuteistojo M. R. sužalojimu, jam net nebuvo suteikta galimybė pasiaiškinti dėl šio atvejo. 2012-05-02 lengvosios grupės miegamųjų patalpose įvyko nuteistųjų V. R. ir M. R. susistumdymas, tačiau apžiūrėjus sužalojimai nenustatyti, pats nuteistasis dėl jų į medikus nesikreipė, todėl nėra objektyvaus pagrindo teigti, jog M. R. 2012-05-02 konflikto metu buvo sužalotas, nebuvo laikomasi kūno sužalojimų fiksavimo, tyrimo tvarkos. Tyrimo metu nei pareiškėjas nei kiti medžiagą lankainį pareigūnai nebuvo apklausti, be to jau buvo suėjęs Statuto 26 str. 6 d. numatytas terminas, neleidžiantis skirti tarnybinės nuobaudos (2012-11-03).

Pareiškėjas neigia kaltinimus neveikimu pažeidinėjant nuteistųjų kūno sužalojimo prevenciją, ši išvada grįsta prielaidomis, nenustačius tikrųjų aplinkybių. Nurodo įvykį su B. G., kuomet 2012-10-16 Kalėjimų departamento Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis specialistas S. A., individualiai kalbėdamasis su nuteistaisiais nustatė, kad pas nuteistąjį B. G. ant kaktos yra gumbas, nors pareiškėjas jo nematė, jo kakta visada buvo su nežymiu iškilimu antakių (ir aukščiau) srityje. Tyrimą atlikę pareigūnai netyrė, ar prieš uždarant B. G. į drausmės izoliatorių jo sveikatos būklė buvo tinkama atlikti tokią nuobaudą. Šį faktą turėjo patvirtinti gydytojo atžyma ant 2012-10-08 nutarimo uždaryti nuteistąjį į drausmės izoliatorių, tačiau gydytoja, kuri pasirašė ant nutarimo, nenustatyta. Faktas, jog B. G. 2012-10-08 buvo uždarytas į drausmės izoliatorių, leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad nuteistasis tą pačią dieną buvo apžiūrėtas gydytojos. Tačiau apžiūros metu nebuvus jokio sužalojimo (gumbo), pažyma dėl traumos (kūno sužalojimo) nesurašyta, VTS pareigūnams tirti nepateikta.

Pareiškėjas nesutinka dėl Išvadoje pateiktos jį charakterizuojančios informacijos, nurodo, kad nepagrįstai analizuotos negaliojančios tarnybinės nuobaudos, skirtos prieš 13-14 metų. Vėliau jis buvo visada teigiamai charakterizuojamas, skatintas 11 kartų, 2012-04-19 apdovanotas Kalėjimų departamento žinybiniu ženkle „Už pavyzdingą tarnybą“, 2012-07-09 paauskštintas pareigose.

Skunde pažymima, kad tyrimas buvo atliktas pažeidžiant statutinių valstybės tarnautojų galimai padarytų nusižengimų tarnybinių tyrimų procesą – 2012-11-16 pradėtas vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ) 4 str. 2 d. tuo metu galiojusia nuostata (Įstatymo redakcija su pataisomis, priimtomis 2012-06-05, Žin., 2012, Nr. 69-3523, ir įsigaliojusiomis 2012-11-01), jog statutiniams valstybės tarnautojams šio įstatymo 30 str., nustatantis tarnybinių nuobaudų skyrimą, taikomas be išlygų. Tačiau ši VTĮ nuostata 2013-07-15 neteko galios. Nuo 2013-07-15 tarnybinių nuobaudų skyrimo ir tarnybinių nusižengimų tyrimo tvarką nustato tik Statutas ir jo įgyvendinimą numatantys poįstatyminiai teisės aktai. Tai reiškia, jog nuo 2013-07-15 tiriant galimus tarnybinius nusižengimus neabejotinai turi būti taikomos Tarnybos organizavimo taisyklių nuostatos. Tačiau tarnybinis tyrimas po Nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą 2013-09-19 atnaujintas ir buvo tęsiamas (atliktas) ne pagal Statute ir jo įgyvendinimo teisės aktuose įtvirtintas tarnybinių tyrimų atlikimo procedūras ir tvarką, bei šios tvarkos nesilaikant.

Pareiškėjas teigė, kad dėl nepagrįstai paskirtos tarnybinės nuobaudos ir metus laiko trukusio tyrimo jis patyrė neturtinę žalą. Iškilus grėsmei prarasti mėgiamą darbą, patyrė dvasinius išgyvenimus, emocinę įtampą, sveikatos negalavimus, pažeminimą. Be materialaus ir teisėto pagrindo atleidus iš tarnybos, neteko galimybės įsidarbinti pagal turimą kvalifikaciją į bet kokias pareigas valstybės tarnyboje, tuo būdu buvo sužlugdyta jo karjera. Kadangi tuo metu vienintelis išlaikė šeimą, jį atleidus, šeima patyrė didelį nepriteklių, dėl ko pablogėjo jo reputacija, bendravimas su artimaisiais ir pažįstamais. Patirtą neturtinę žalą pareiškėjas įvertina 20 000 Lt.

Be to, pareiškėjo nuomone, teismui pripažinus pareiškėjo atleidimą iš tarnybos neteisėtu, už laikotarpį nuo jo atleidimo iki teismo sprendimo visiško įvykdymo jam turėtų būti sumokėtas vidutinis darbo užmokestis už priverstinės pravaikštos laiką.

Teismo posėdžio metu pareiškėjas ir jo atstovas palaikė skunde išdėstytus reikalavimus ir argumentus ir prašė skundą tenkinti. Pareiškėjo atstovas papildomai nurodė, jog buvo pažeistas tarnybinės nuobaudos skyrimo terminas. Tarnybos kalėjimų departamente įstatymo 26 straipsnis numato, kad tarnybinio nusižengimo tyrimas atliekamas ir sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo priimamas per 30 kalendorinių dienų nuo pavidimo pradėti tarnybinį nusižengimą, šis terminas dėl svarbių aplinkybių gali būti pratęsimas dar 30 dienų. Tarnybinis patikrinimas pareiškėjo atžvilgiu buvo pradėtas 2012-11-16, o 2012-11-28, t.y. po 12 dienų buvo sustabdytas; tyrimas atnaujintas 2013-09-19 ir buvo tęsiamas iki 2013-10-01, kuomet pareiškėjui buvo suteiktos atostogos, t.y. truko dar 11 dienų; toliau tyrimas buvo tęsiamas nuo 2013-10-31 pareiškėjui po atostogų grįžus į darbą ir pabaigtas 2013-11-12 priimant įsakymą, t.y. truko dar 12 dienų. Taigi, atsakovas sprendimą dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo priėmė per 35 dienas, kas duoda pagrindą ginčijamą įsakymą pripažinti neteisėtu.

Atsakovas Kalėjimų departamentas atsiliepime į pareiškėjo skundą su jame išdėstytais argumentais nesutiko ir prašė jį atmesti. Nurodė, kad Kalėjimų departamento direktoriaus 2013-11-12 įsakymas Nr. P-222 „Dėl tarnybinės nuobaudos G. L. skyrimo ir atleidimo iš tarnybos“ yra pagrįstas, teisėtas ir jo 1-3 p. panaikinti nėra pagrindo. Skundžiamas individualus administracinis aktas yra motyvuotas ir teisiškai pagrįstas bei atitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 str. reikalavimus ir turėtų būti vertintinas kartu su Kalėjimų departamento 2013-11-11 tarnybinio tyrimo išvada Nr. TT-20 „Dėl Kauno NTI-PN pareigūnų G. L. ir D. B. tarnybos įvertinimo“. Bylai aktualios pareiškėjo padaryto tarnybinio nusižengimo faktinės aplinkybės detalios išdėstytos ir Kauno apygardos prokuratūros 2013-08-26 nutarime Nr. KT-13391 dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo. Atsakovo nuomone, faktas kad Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, įrodo, jog Kalėjimų departamento 2012-11-16 pažymyje Nr. LV-1403 „Apie Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus veiklos patikrinimą“ išdėstytos aplinkybės dėl galimų nusikalstamų veikų buvo pagrįstos. Nutarime nutraukti ikiteisminį tyrimą buvo pripažinta, kad kai kurie pareiškėjo veiksmai, vienareikšmiškai nepripažinti nusikalstamais baudžiamosios teisės reguliuojamoje srityje, atitinka tarnybinio nusižengimo požymius ir turi būti iširti teisės aktų, reglamentuojančių tarnybinės atsakomybės institutą nustatyta tvarka, todėl 2013-09-19 tarnybinis tyrimas buvo atnaujintas. Pareiškėjas šio nutarimo neskundė, tuo būdu sutikdamas su jame išdėstytais tyrimo metu oficialiai nustatytais faktinėmis aplinkybėmis, be to, jo nurodomi argumentai bei samprotavimai, atsakovo nuomone, nepaneigia, kad jis padarė tarnybinį nusižengimą

Atsiliepime pažymima, jog Valstybės tarnybos įstatymo 30 str. 1 d., tiek ir Statuto 26 str. 6 d. nustatyta, kad kai tarnybinis pažeidimas nustatomas kompetentingai institucijai atliekant tarnybinį ar kitą patikrinimą, tarnybinė nuobauda skiriama ne vėliau kaip per trejus metus nuo tarnybinio nusižengimo padarymo. Todėl ginčijamu atveju tarnybinės nuobaudos skyrimo terminai nėra praleisti.

Taip pat atsakovas teigė, kad pareiškėjo reikalavimas dėl neturtinės žalos yra nepagrįstas, nes remiamasi abstrakčiais teiginiais ir nesistengiama pagrįsti bei konkrečiai įvardyti valstybės kaltės, priežastinio ryšio tarp tariamo neteisėto veikimo ar neveikimo ir kilusių pasekmių, nenurodoma, kuo grindžiamas žalos dydis ir kaip jis konkrečiai paskaičiuotas. Nenustačius ir neįrodžius šių būtinų civilinės atsakomybės sąlygų visumos, nėra pagrindo ir žalos atlyginimui.

Teismo posėdžio metu atsakovo atstovas palaikė atsiliepime išdėstytą poziciją ir prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsikirsdamas į pareiškėjo atstovo paaiškinimus dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo termino pažeidimo, atstovas nurodė, kad šis terminas nebuvo pažeistas, nes tarnybinio nusižengimo tyrimo pradžia laikytina 2012-11-22, t.y. įsakymo dėl komisijos sudarymo priėmimo diena, o ne jo iniciavimo diena, kaip nurodo pareiškėjas.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Kauno nepilnamečių tardymo izoliatorius – pataisos namai atsiliepiamo į skundą nepateikė, teismo posėdyje, apie kurį jam pranešta tinkamai, nedalyvavo, todėl, sutinkamai su ABTĮ 78 str. 3 d., byla išnagrinėta trečiojo suinteresuoto asmens atstovui nedalyvaujant.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Byloje keliamas ginčas dėl pareiškėjui Kalėjimų departamento direktoriaus 2013-11-12 įsakymu Nr. P-222 paskirtos tarnybinės nuobaudos – atleidimo iš tarnybos Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus – pataisos namų Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigų, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmuoju skundo reikalavimu pareiškėjas prašo panaikinti Kalėjimų departamento direktoriaus 2013-11-12 įsakymo Nr. P-222 1, 2 ir 3 punktus, kuriais buvo pripažinta, kad pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą, nes savo poelgiu tarnybos metu pažemino pareigūno vardą, jam buvo paskirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš tarnybos nuo 2013-11-13. Kiti pareiškėjo reikalavimai, t.y. dėl grąžinimo į tarnybą, vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką bei 20 000 Lt neturtinės žalos priteisimo iš atsakovo yra išvestiniai iš pagrindinio skundo reikalavimo panaikinti skundžiamo Kalėjimo departamento įsakymo 1, 2 ir 3 punktus.

Byloje esančiais rašytiniais įrodymais nustatyta, jog pareiškėjui, kaip VTS vyriausiajam specialistui, Kalėjimų departamento direktoriaus 2011-12-30 įsakymu Nr. P-145 nuo 2011-12-31 buvo pavesta vykdyti ir VTS (*duomenys neskelbtini*) pareigas. Kalėjimų departamento direktoriaus 2012-01-19 - įsakymu Nr. P-23 pareiškėjas nuo 2012-01-23 laikinai buvo perkeltas į Kauno NTI-PN (*duomenys neskelbtini*) pareigas. Kalėjimų departamento direktoriaus 2012-02-08 įsakymu Nr. P-21 nuo 2012-02-08 pareiškėjui, kaip VTS vyriausiajam specialistui, buvo pavesta vykdyti ir VTS (*duomenys neskelbtini*) pareigas. 2012-07-05 Kalėjimų departamento direktoriaus įsakymu Nr. P-189 pareiškėjas nuo 2012-07-09 paskirtas Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*), 2012-11-22 įsakymu Nr. P-277 nuo 2012-11-16 laikinai buvo perkeltas į Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos VTS vyriausiojo specialisto pareigas (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1., b. l. 164, 168- 170, ikiteisminio tyrimo medžiagos Nr. 01-2-00112-12 t. 2, b.l. 221).

Vykdydami Kalėjimų departamento direktoriaus 2012-10-15 įsakymą Nr. V-331, departamento VTS pareigūnai atliko Kauno NTI-PN VTS veiklos patikrinimą ir nustatytas aplinkybes išdėstė 2012-11-16 pažymoje Nr. LV-1403 (elektroninės bylos popierinio priedo b. l. 148-154). Kalėjimų departamento direktoriaus 2012-11-22 įsakymu Nr. V-384 buvo sudaryta komisija galimiems G. L. ir D. B. nusižengimams ištirti (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1, b. l. 81).

Pareiškėjas Kalėjimų departamento VTS 2012-11-26 pranešimu Nr. LY-1431 (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1, b. l. 106-112) buvo informuotas apie tai, kad jis yra įtariamas padaręs tarnybinį nusižengimą, nes Kalėjimų departamente 2012-11-19 yra pradėta tarnybinio tyrimo procedūra dėl galimai netinkamo Kauno NTI-PN pareigūnų tarnybinių funkcijų vykdymo, nurodyta kokių teisės aktų pažeidimu pareiškėjas įtariamas.

2012-11-30 Kalėjimų departamento direktoriui pateiktame paaiškinime pareiškėjas neigė padaręs tarnybinį nusižengimą ir nesutiko su 2012-11-26 pranešime Nr. LY-1431 išdėstytais teiginiais. Nurodė, kad smurto prieš nuteistuosius nenaudojo, tarnybines funkcijas vykdė vadovaudamasis teisės aktais ir suteiktais įgaliojimais, kurių niekada neviršijo (elektroninės bylos popierinio priedo b. l. t. 1, b. l. 120-128).

Kalėjimų departamento direktoriaus 2013-11-12 įsakymo Nr. P-222 (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1, b. l. 8-9) 1 punktu buvo pripažinta, kad Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) G. L. padarė tarnybinį nusižengimą, nes savo poelgiu tarnybos metu pažemino pareigūno vardą, nesilaikė Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto (toliau – ir Statutas) 19 str. 2 d. ir Valstybės

tarnybos įstatymo (toliau ir VTĮ) 15 str. 1, 3, 4 ir 5 punktų reikalavimų, nevykdė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – ir BPK) 2 str. ir 165 str. 2 d. nuostatų, nevykdė Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003-07-02 įsakymu Nr. 194, 262 punkto nuostatų, pažeidė Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnų etikos taisyklėse (toliau – Kalėjimų departamento pareigūnų etikos taisyklės), patvirtintose šio departamento direktoriaus 2004-03-29 įsakymu Nr. 4/07-79, 3.1, 3.2, 3.4, 3.6 ir 3.8 punktuose nustatytus principus, netinkamai vykdė Suimtųjų ir nuteistųjų kūno sužalojimų prevencijos ir tyrimo laisvės atėmimo vietose tvarkos aprašo, patvirtinto Kalėjimų departamento direktoriaus 2012-05-21 įsakymu Nr. V-180 (toliau – ir Aprašas), 6 p. reikalavimus, nevykdė Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigybės aprašymo, patvirtinto šios įstaigos direktoriaus 2012-03-22 įsakymu Nr. 1-62, 7.1, 7.3 ir 7.5 punktuose nustatytų tarnybinių funkcijų, Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo, patvirtinto šios įstaigos direktoriaus 2008-07-18 įsakymu Nr. 1-78, 7.1 ir 7.12 punktuose nustatytų tarnybinių funkcijų bei Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus nuostatų, patvirtintų šios įstaigos direktoriaus 2008-07-18 įsakymu Nr. 1-78, 7.1 p. nustatytų uždavinių. Skundžiamo įsakymo 2 punktu pareiškėjui buvo paskirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš tarnybos, o 3 punkte nustatyta, kad pareiškėjas iš tarnybos - Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus – pataisos namų Vidaus tyrimo skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigū atleidžiamas 2013-11-13.

Ginčijamas Įsakymas priimtas vadovaujantis Kalėjimų departamento Vidaus tyrimų skyriaus 2013-11-11 tarnybinio tyrimo išvada Nr. TT-20 „Dėl Kauno NTI-PN pareigūnų G. L. ir D. B. tarnybos įvertinimo“ (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1, b. l. 11-39), kuri, be kita ko, buvo priimta remiantis tyrimo metu surinkta medžiaga ir Kauno apygardos prokuratūros 2013-08-26 nutarime Nr. KT-13391 nutraukti ikiteisminį tyrimą (toliau – ir Nutarimas) fiksuotais duomenimis. Ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00112-12 pagal požymius nusikalstamos veikos, numatytos BK 228 str. 1 d. bei 300 str. 1 d., dėl piktnaudžiavimo bei dokumento suklastojimo buvo pradėtas gavus 2012-11-16 Kalėjimų departamento VTS atlikto Kauno NTI-PN veiklos patikrinimo pažymą Nr. LV-1403, kurioje nurodyti faktai apie VTS pareigūnų galimą piktnaudžiavimą naudojant fizinį bei psichologinį smurtą nuteistų nepilnamečių asmenų atžvilgiu, taip pat dėl kitų pažeidimų, o nutrauktas nesurinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamųjų G. L. ir J. S. kaltę dėl nusikalstamų veikų padarymo.

Nesutikdamas su jam paskirta drausmine nuobauda, pareiškėjas kreipėsi į teismą su skundu, kurį grindžia tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūriniais pažeidimais bei neigdamas faktus, už kuriuos jam buvo paskirta tarnybinė nuobauda.

Dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūrų pažeidimų.

Tarnybinių nuobaudų skyrimo statutiniais pareigūnams tvarką ir procedūras reglamentuoja

2000-04-18 Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymas (toliau – ir Statutas), Valstybės tarnybos įstatymo atitinkamos nuostatos ir tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžiose įstaigose organizavimo taisyklės (toliau - Taisyklės), patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2010-05-25 įsakymu Nr. IR-116.

Pagal Statuto 26 str. 2 d. tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas ir sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo priimamas per 30 kalendorinių dienų nuo pavedimo pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą dienos, šis terminas dėl svarbių aplinkybių gali būti pratęsiamas dar iki 30 kalendorinių dienų; į terminą, nustatytą tarnybinio nusižengimo tyrimui atlikti nėra įskaitomas laikas, kurį pareigūnas nebuvo tarnyboje dėl ligos, buvo komandiruotėje arba atostogavo, taip pat laikas, kurį tarnybinio nusižengimo tyrimas buvo sustabdytas.

Pareiškėjo atstovas teismo posėdžio metu nurodė, kad sprendimas (įsakymas) dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo pareiškėjui buvo priimtas ne per 30 dienų, o per 35 dienas, todėl naikintinas vien dėl padaryto procedūrinio pažeidimo. Atsakovo atstovas su tuo nesutiko ir nurodė, jog minėtas terminas skaičiuotinas nuo įsakymo, kuriuo sudaryta komisija tarnybinių nusižengimų tyrimui, todėl nėra praleistas. Bylos duomenimis nustatyta, kad atlikus Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus veiklos patikrinimą, 2012-11-16 buvo surašyta pažyma Nr. LV-1403, kurioje, be kita ko, buvo siūloma spręsti klausimą dėl galimo Kauno NTI-PN darbuotojų tarnybinio nusižengimo (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1, b.l. 148-154). Tos pačios dienos Kalėjimų departamento direktoriaus rezoliucija G. Z. (Kalėjimų departamento VTS viršininkui) buvo pavesta organizuoti tarnybinio tyrimo atlikimą ir pažymos pateikimą LR generalinei prokuratūrai. Teismo vertinimu, būtent šis veiksmas laikytinas pavedimu pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą, todėl atsakovo atstovo argumentai, kad terminas turi būti skaičiuojamas nuo 2012-11-22, kuomet Kalėjimų departamento direktorius priėmė įsakymą N.V-384 dėl komisijos galimam tarnybiniam nusižengimui tirti sudarymo, atmetini kaip nepagrįsti, kadangi pačios komisijos sudarymas nelaikytinas pavedimu pradėti tyrimą, o tik viena iš procedūrų tyrimo, dėl kurio priimtas pavedimas, atlikimui. Į bylą pateikti įrodymai pavirtina, kad 2012-11-28 G. L. ir D. B. galimų tarnybinių nusižengimų tyrimas buvo sustabdytas (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1, b.l. 155), o atnaujintas 2013-09-19. Į tarnybinio nusižengimo tyrimo laikotarpį taip pat nebuvo įskaitytas laikotarpis nuo 2013-10-01 iki 2013-10-31, kuomet pareiškėjui buvo suteiktos atostogos. Ginčijamas įsakymas priimtas 2013-11-13. Taigi, sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo pareiškėjui buvo priimtas per 35 dienas, tai yra pažeidžiant Statuto 26 str. 2 d. nustatytą terminą. Tačiau, teismo vertinimu, minėto termino pažeidimas pats savaime nesudaro pagrindo įsakymo dėl pareiškėjo atleidimo iš tarnybos naikinimui ir laikytinas formaliu, neturinčiu lemiamos reikšmės skundžiamo atsakovo įsakymo dėl tarnybinės nuobaudos teisėtumui, nes termino tarnybiniam nusižengimo tyrimui atlikti paskirtis – užtikrinti operatyvų tarnybinio tyrimo atlikimą, kuris gali užsitęsti ne tik dėl valstybės tarnautojo laikinojo nedarbingumo, komandiruotės ir atostogų laiko, bet ir dėl kitų objektyvių priežasčių. Nagrinėjamu atveju sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo pareiškėjui buvo priimtas labai nežymiai pažeidus nustatytą terminą, todėl laikytinas tik formaliu, nesudarančio pagrindo pripažinti skundžiamo įsakymo neteisėtumą ir nelaikytinas priežastimi, sąlygojančia reikalavimo dėl nuobaudos panaikinimo tenkinimą (LVAT 2009 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-231/2009).

Statuto 26 str. 6 d. numatyta, jog negalima skirti tarnybinės nuobaudos, jeigu praėjo 6 mėnesiai nuo tarnybinio nusižengimo padarymo dienos, išskyrus atvejus, kai tarnybinio nusižengimo tyrimas sustabdomas šio straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais ir kai tarnybinis nusižengimas nustatomas atliekant auditą, piniginių ar kitokių vertybių inventorizaciją arba kompetentingos institucijos atliekamą tarnybinį ar kitą patikrinimą. Šiais atvejais tarnybinė nuobauda turi būti skiriama ne vėliau kaip per 3 metus nuo nusižengimo padarymo dienos. Taisyklių 74 punkte nurodyta, jog tarnybinio nusižengimo tyrimo išvadoje turi būti nurodyta, ar nėra suėję Statuto 26 str. 6 d. numatyti terminai. Ginčo atveju minėtas 6 mėnesių terminas nuobaudai skirti netaikytinas. Pareiškėjo tarnybinio nusižengimo tyrimas dėl ikiteisminio tyrimo buvo sustabdytas daugiau nei 9 mėnesius, t.y. nuo 2012-11-28 iki 2013-09-19, tarnybinis nusižengimas nustatytas Kalėjimų departamento Vidaus tyrimų skyriui pareigūnams 2012 m. spalio mėnesį atlikus Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus veiklos patikrinimą. Pareiškėjo tarnybinio nusižengimo nustatymo aplinkybės atitiko Statuto 26 straipsnio 6 dalyje numatytas sąlygas, kai tarnybinis nusižengimas nustatomas atliekant auditą, piniginių ar kitokių vertybių inventorizaciją arba kompetentingos institucijos atliekamą tarnybinį ar kitą patikrinimą, todėl skiriant pareiškėjui tarnybinę nuobaudą taikytinas 3 metų nuobaudos skyrimo senaties terminas, skaičiuotinas nuo nusižengimo padarymo dienos.

Bylos duomenys patvirtina, jog tarnybinė nuobauda pareiškėjui paskirta nepraleidus 3 metų nuobaudos skyrimo senaties termino. Kaip matyti iš Išvados, pareiškėjui inkriminuojami tarnybinio nusižengimo epizodai padaryti 2012 metų laikotarpiu, vėliausiai padarytas 2011 metų lapkričio - gruodžio mėn. Atsižvelgus į pareiškėjo padaryto tarnybinio nusižengimo nustatymo aplinkybes (pareiškėjo tarnybinio pažeidimo epizodai paaiškėjo tik Kalėjimų departamento Vidaus

tyrimų skyriaus pareigūnams atlikus Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus veiklos patikrinimą), į tai, kad pareiškėjui buvo suteikta galimybė pasiaiškinti dėl galimai padarytų tarnybinio pažeidimo epizodų, yra pagrindas pripažinti, kad konkrečios nustatytų tarnybinių nusižengimų datos nenurodymas laikytinas neesminiu tarnybinio nusižengimo tyrimo pažeidimu.

Taip pat nepagrįsti pareiškėjo argumentai, jog tarnybinio nusižengimo tyrimas buvo atliktas pagal negaliojančias VTĮ 30 straipsnio nuostatas, kadangi kaip matyti iš Išvados, skundžiamo Įsakymo, atsakovas vadovavosi specialiais tarnybos Kalėjimų departamento pareigūnų tarnybinių nusižengimų tyrimą ir nuobaudų skyrimą reglamentuojančiais teisės aktais – Statutu ir Taisyklėmis. Pažymėtina, jog pareiškėjo galimai padaryto tarnybinio nusižengimo tyrimas buvo pradėtas galiojant VTĮ 4 str. redakcijai (nauja 2013-06-27 įstatymo Nr. XII-435 redakcija įsigaliojo nuo 2013-07-15), numatančiai, jog VTĮ 30 straipsnio nuostatos be išlygų taikomos statutiniams valstybės pareigūnams.

Dėl pareiškėjui pareikštų tarnybinių nusižengimų epizodų.

Pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotą teismų praktiką, motyvuota tarnybinio nusižengimo tyrimo išvada, kuria remiantis priimamas individualus administracinis aktas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo, yra šio akto (ginčijamo įsakymo) motyvuojamoji dalis. Todėl teismas, sprenddamas ginčijamo įsakymo, kuriuo paskirta tarnybinė nuobauda, pagrįstumo klausimą vertina ne tik skundžiamo administracinio akto, bet ir jo sudedamosios dalies – tarnybinio patikrinimo išvados – turinį (pvz., LVAT sprendimas administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-956/2010, 2010-12-20 nutartis administracinėje byloje A¹⁴⁶-1459/2010). Tai reiškia, kad tikrinant pareiškėjo atleidimo iš pareigų pagrįstumo klausimą, teisės taikymo požiūriu būtina vadovautis nurodytomis materialinės teisės normomis, o fakto nustatymo klausimu būtina patikrinti, ar komisijos išvadoje nurodytas pareiškėjo tariamai padarytas tarnybinis nusižengimas buvo padarytas iš tikrųjų ir ar jis pagal nurodytas materialinės teisės normas atitinka tarnybinių nusižengimų sampratą, t. y. ar jis gali būti laikomas tarnybinio nusižengimu.

Pareiškėjui inkriminuotą tarnybinį nusižengimą, už kurį jam paskirta tarnybinė nuobauda, iš esmės sudaro šeši epizodai: 1) neteisėti pareiškėjo veiksmai/neveikimas ir psichologinio smurto naudojimas 2011 m. lapkričio – gruodžio mėnesiais prieš nuteistą P. J. ir jo motiną, siekiant gauti vaizdo medžiagą, kurioje užfiksuota galimai neteisėti Kauno NTI-PN pareigūnų veiksmai nuteistųjų atžvilgiu ir neužtikrinimas Bausmių vykdymo kodekse (toliau - ir BVK) nustatyto nuteistųjų lygybės taikant bausmių vykdymo įstatymus principo skiriant P. J. nuobaudą, susijusią su nuteistųjų žaidimu kortomis 2012-01-31; 2) psichologinio smurto naudojimas nuteistojo D. B. atžvilgiu; 3) suvaržymas teisės gauti tinkamas sveikatos priežiūros paslaugas sužalotam nuteistajam M. R.; 4) pareiškėjo neteisėtais veiksmais suvaržymas nuteistųjų teisės gauti tinkamas sveikatos priežiūros paslaugas ir tinkamą sužalojimų aplinkybių tyrimą; 5) nuteistųjų kūno sužalojimų prevenciją ir tyrimą reglamentuojančių teisės aktų sistemingas pažeidinėjimas, smurtauti linkusių nuteistųjų elgesio netinkama kontrolė, neteisėtų pareigūnų veiksmo (neveikimo) toleravimas; 6) psichologinis smurtas E. D. atžvilgiu.

Dėl pirmojo tarnybinio nusižengimo epizodo.

Pareiškėjui įteiktame pranešime apie tarnybinį nusižengimą jo buvo paprašyta paaiškinti apie tai, jog Kauno NTI-PN VTS pareigūnai 2011 m. pabaigoje reikalavo iš nuteistojo P. J. vaizdo medžiagos, kurioje užfiksuota, kaip mušami nuteistieji; VTS pareigūnai kelis kartus skambino nuteistojo motinai ir siūlė sudaryti jos sūnui geras gyvenimo sąlygas mainais už vaizdo įrašą; nuteistojo P. J. motinai pasakius, kad ji jokios medžiagos neturi, VTS pareigūnai jai grasino, teigdami, kad sūnus gaus nuobaudas ir neteks galimybės išeiti į laisvę. Ištyrus surinktus įrodymus dėl šios aplinkybės buvo padaryta išvada, kad G. L. ir kitas VTS pareigūnas, gavę informaciją apie vaizdo įrašą, kuriame užfiksuoti neteisėti pareigūnų veiksmai prieš nuteistuosius, ėmėsi savavališkai šią informaciją tirti, neperduodami tirti Baudžiamojo proceso įstatymo nustatyta tvarka. Taip pat konstatuota, kad pareiškėjas ir pareigūnas J. S., siekdami gauti šį vaizdo įrašą,

prieš jį turinčius nuteistą P. J. ir jo motiną V. J., naudojo psichologinį smurtą, nes kėlė įtampą, stresą, baimės jausmą, grasino pabloginti laisvės atėmimo vykdymo sąlygas nuteistajam P. J.. Ištyrus aplinkybes dėl Kauno NTI-PN administracijos sprendimo, susijusio su nuobaudos paskyrimu tik vienam nuteistajam P. J. už žaidimą savadarbėmis kortomis, nors faktiškai žaidime dalyvavo keli nuteistieji, Išvadoje buvo pripažinta, kad šis pažeidimas buvo ištirtas netinkamai ir pasielgta diskriminuojančiai, nes nebuvo užkardytas nuobaudos skyrimas už žaidimą kortomis tik vienam iš penkių pažeidimą padariusių nuteistųjų – P. J..

Pats pareiškėjas 2012-11-30 paaiškinime nurodė, jog jam buvo žinoma apie P. J. galimai turimą vaizdo įrašą, kuriame galėjo būti užfiksuotas Kauno NTI-PN pareigūnų smurtinis elgesys nuteistųjų atžvilgiu, tačiau neigė telefoninius pokalbius su P. J. motina ir dalyvavimą pokalbyje jai atvykus į Kauno NTI-PN (elektroninės bylos popierinio priedo t. 2, b.l. 120-128). 2013-05-03 įtariamojo apklausos protokole ikiteisminio tyrimo Nr. KT-13391 medžiagoje pareiškėjas nurodė, jog betarpiškai bendravo su P. J. motina pastarajai atvykus į pasimatymą su sūnumi, jai buvo paaiškinta nuobaudų skyrimo tvarka, tačiau apie atminties kortelę, kurioje užfiksuotas vaizdo įrašas apie smurtaujančius pareigūnus, kalbama nebuvo (ikiteisminio tyrimo medžiagos Nr. 01-2-00112-12 t. 2, b.l. 197-198). Dėl tų pačių aplinkybių teikdamas skundą teismui pareiškėjas paaiškino, kad VTS pareigūnai turėjo žodinę informaciją, kad P. J. gali turėti ir suteikti duomenų apie kortelės su vaizdo įrašu apie neteisėtus pareigūnų veiksmus buvimo vietą, tačiau neįsitikinęs tokių duomenų tikrumu, nebuvo pagrindo šios informacijos registruoti, pradėti ikiteisminį tyrimą ar apie tai informuoti prokurorą, todėl BPK 2 str. ir 165 str. 2 d. nuostatos nebuvo pažeistos.

Tačiau šie pareiškėjo paaiškinimai prieštarauja ikiteisminio tyrimo Nr. KT-13391 metu duotiems V. J. ir P. J. parodymams, kurie iš esmės sutapo. Pažymėtina, kad betarpiškai apklausti šių asmenų teismo posėdyje teismas neturėjo galimybės, kadangi P. J. yra atlikęs bausmę ir išvykęs į užsienį, o V. J. į teismo šaukimus nereagavo. V. J. 2013-04-05 liudytojo apklausos protokole nurodė, kad 2011 m. pabaigoje jai skambino sūnus, atliekantis bausmę Kauno NTI-PN, ir pasakė, kad iš šios įstaigos gali skambinti pareigūnai ir teirautis dėl filmuotos medžiagos apie pareigūnų naudojamą smurtą nuteistųjų atžvilgiu. Kadangi jai apie tokį įrašą nieko nebuvo žinoma, ji suprato, kad apie tai, jog tokia medžiaga yra, sūnus melavo. Netrukus jai paskambino pareigūnas iš sūnaus įkalinimo įstaigos, prašydamas atiduoti turimą vaizdo medžiagą ir nurodydamas, kad priešingu atveju tai gali turėti įtakos sūnaus paleidimui iš Kauno NTI-PN anksčiau laiko, ką ji suprato kaip grasinimą. Tos pačios dienos vakare jai buvo paskambinta dar kartą, reikalauta atiduoti kortelę su įrašu, tačiau ji atsisakė; skambinta su tokiu pačiu reikalavimu buvo ir sekančią dieną, pareigūnas tuomet vėl užsiminė, kad neatidavus kortelės tai gali atsiliiepti jos sūnui. Ji pareigūnui pasakė, kad tai yra grasinimas, į ką pastarasis atsakė galvoti kaip nori. Netrukus po šių pokalbių jos sūnui buvo paskirtos dvi drausminės nuobaudos. Jai nuvykus į pasimatymą su sūnumi jo metu buvo atėję du pareigūnai, ji suprato, jog tai buvo tie patys pareigūnai, kurie jai skambino. Jų paklausus dėl ko taip elgiamai su sūnumi, jai buvo atsakyta, kad ji nesilaiko susitarimo, o nuobauda paskirta dėl žaidimo kortomis (ikiteisminio tyrimo medžiagos Nr. 01-2-00112-12 t. 1, b.l. 141-142).

Ikiteisminio tyrimo metu 2013-01-08 liudytoju apklaustas P. J. davė iš esmės tokius panašius parodymus, nurodydamas, jog 2011-11-27 G. L. jį buvo pasikvietęs į kabinetą, kuriame buvo ir pareigūnas J. S., ir pareiškė, jog žino, kad P. J. turi filmuotos medžiagos apie tai, kaip pareigūnai muša ir žemina nuteistuosius. J. S. pareikalavo atiduoti vaizdo įrašą, grasindamas, kad nuteistasis nebus paleistas lygtinai, todėl P. J. apgaulingai nurodė, kad šis įrašas yra pas motiną. Jam girdint pareigūnas J. S. skambino jo motinai, reikalaudamas atiduoti kortelę su vaizdo įrašu. Tarpininkaujant G. L. jam buvo skiriami papildomi pasimatymai su mama, tikintis, kad ši atiduos šią medžiagą. Praėjus nedideliame laiko tarpui po šių pokalbių, jam buvo paskirtos dvi nuobaudos (ikiteisminio tyrimo medžiagos Nr. 01-2-00112-12 t. 1, b.l. 134-140). Nurodyti liudytojų V. J. ir P. J. parodymai yra nuoseklūs, vieni kitiems tarpusavyje neprieštaraujantys, todėl pakankami patvirtinti šį tarnybinio nusižengimo faktą.

Pažymėtina, jog pareiškėjas šio inkriminuojamo tarnybinio nusižengimo epizodo padarymo metu dirbo Kauno NTI-PN VTS (*duomenys neskelbtini*), todėl atlikdamas savo tiesiogines pareigas

privalėjo vadovautis Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus nuostatais (toliau – VTS Nuostatai), patvirtintais Kauno NTI-PN direktoriaus 2008-07-18 įsakymu Nr. 1-78, taip pat Kauno NTI-PN VTS (*duomenys neskelbtini*) pareigybės aprašymu, patvirtintu Kauno NTI-PN direktoriaus 20101-12-10 įsakymu Nr. 1-197 (elektroninės bylos popierinio priedo t. 1, b.l. 90-94, 95-96). VTS Nuostatų 7.1 punkte nurodyta, kad VTS, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, atlieka funkcijas, tarp kurių - ir išaiškinti, užkardyti bei nutraukti įstaigoje laikomų nuteistųjų ir suimtųjų, pareigūnų ir darbuotojų, dirbančių įstaigoje bei kitų asmenų nusikalstamą veiką, kitus įstaigos vidaus tvarkos pažeidimus. (*duomenys neskelbtini*) pareigybės aprašymo 7.1 punkte nustatytos jo vykdomos tarnybinės funkcijos - rinkti, kaupti ir realizuoti informaciją, susijusią su nusikaltimų padarymu ir drausmės pažeidimais. Byloje nesurinkta jokių rašytinių duomenų, jog informacija apie galimą pareigūnų smurtą prieš nuteistuosius buvo renkama, kaupiama ar kitaip realizuojama pareiškėjui, kaip Kauno NTI-PN VTS pareigūnui (*duomenys neskelbtini*) vykdant jam priskirtas funkcijas ir uždavinius, siekiant teisėtai išaiškinti, užkardyti bei nutraukti įstaigoje laikomų nuteistųjų ir suimtųjų, pareigūnų ir darbuotojų, dirbančių įstaigoje bei kitų asmenų nusikalstamą veiką, kitus įstaigos vidaus tvarkos pažeidimus. Pareiškėjas, turėdamas informacijos apie filmuotos medžiagos, kurioje galimai užfiksuotas pareigūnų smurtas prieš Kauno NTI-PN bausmę atliekančius nuteistuosius akivaizdžiai bylojo apie pareigūnų galimas nusikalstamas veikas. Nusikalstamų veikų tyrimo tvarka reglamentuoja Baudžiamojo proceso kodeksas, kurio 2 str. nustatyta, kad prokuroras ir ikiteisminio tyrimo įstaigos kiekvienu atveju, kai paaiškėja nusikalstamos veikos požymių, privalo pagal savo kompetenciją imtis visų įstatymų numatytų priemonių, kad per trumpiausią laiką būtų atliktas tyrimas ir atskleista nusikalstama veika, o 165 str. 2 d. - kad ikiteisminį tyrimą taip pat atlieka Kalėjimų departamento pareigūnai, areštinių, kardomojo kalinimo ir pataisos įstaigų direktoriai arba jų įgalioti pareigūnai. Nurodytos nuostatos leidžia daryti išvadą, jog pareiškėjas, gavęs informaciją apie galimai nusikalstamus pareigūnų veiksmus, nesiėmė teisėtų BPK reglamentuotų veiksmų ir priemonių. Pareiškėjas taip pat nevykdė Vidaus tyrimų skyriaus uždavinių - išaiškinti, užkardyti bei nutraukti įstaigoje laikomų nuteistųjų ir suimtųjų, pareigūnų ir darbuotojų, dirbančių įstaigoje bei kitų asmenų nusikalstamą veiką, kitus įstaigos vidaus tvarkos pažeidimus. Pareiškėjo žodinis informacijos rinkimo būdas apie galimas nusikalstamas pareigūnų veikas neatitiko Pareigybės aprašymo 7.1 punkto reikalavimų - rinkti, kaupti ir realizuoti informaciją, susijusią su nusikaltimų padarymu ir drausmės pažeidimais ir 7.12 punkte nustatytos tarnybinės funkcijos kontroliuoti VTS vyresniojo inspektoriaus ir inspektoriaus pareigų vykdymą, prireikus teikti metodinę pagalbą. Atkreiptinas dėmesys, jog pareiškėjo turima informacija apie vieno iš nuteistųjų ar jo motinos turimą vaizdo medžiagą, kurioje galimai užfiksuoti neteisėti ar nusikalstami pareigūnų veiksmai nuteistųjų atžvilgiu, jo paties ir VTS vyresniojo inspektoriaus J. S., kurio kontrolė buvo priskirta pareiškėjui, pokalbiai su nuteistuoju P. J. ir jo motina nefiksuoti jokiuose rašytiniuose tarnybiniuose pranešimuose ar kitokio pobūdžio dokumentuose. Tokie pareiškėjo veiksmai ir metodai, susiję su vaizdo įrašo apie galimą pareigūnų smurtą tyrimu, vertintini kaip neveikimas, pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų ir Kauno NTI-PN VTS nuostatuose nustatytų uždavinių nevykdymas. Informacijos apie galimą pareigūnų smurtavimą prieš nuteistuosius nepateikimas atitinkamiems subjektams teisės aktų nustatyta tvarka neatitinka pareiškėjo, kaip statutinio valstybės pareigūno, statuso, kompromituoja bausmių vykdymo sistemą, kurioje nustatyti aukštesni tarnybos, drausmės, moralės ir garbės standartai, nei kitiems valstybės tarnautojams. Pirmiau nurodytas pareiškėjo neveikimas, jam turint informacijos apie vaizdo įrašą dėl galimo pareigūnų smurtavimo prieš nuteistuosius vertintinas kaip tarnybinis nusižengimas, pažeidžiant Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnų etikos taisyklėse (toliau – Pareigūnų etikos taisyklės), patvirtintose šio departamento direktoriaus 2004-03-29 įsakymu Nr. 4/07-79), nustatytus pagarbos žmogui ir valstybei, teisingumo, padorumo principo, atsakomybės principus, numatytus minėtų Etikos taisyklių 3.1, 3.4, 3.6, 3.8 punktuose. Nurodytas pareiškėjo elgesys, jam turint atitinkamų duomenų, kurie nebuvo perduoti tirti nustatyta tvarka, analogiškų VTS vyresniojo inspektoriaus J. S. veiksmų, apie kuriuos pareiškėjui buvo žinoma, neužkardymas, priskirtų tarnybinių funkcijų ir uždavinių nevykdymas, netiriant nustatyta tvarka galimo pareigūnų smurtavimo prieš nuteistuosius, griaua visuomenės, tame tarpe ir nuteistųjų, atliekančių bausmę Kauno NTI - PN, pasitikėjimą statutinę valstybės tarnybą, bausmių vykdymo įstaigų veiklos teisingumu ir teisėtumu, todėl atsakovo buvo pagrįstai pripažintas tarnybiniu nusižengimu.

Tačiau, teismo vertinimu, iš šio epizodo šalintinos tarnybinio kaltinimo dalys dėl vartoto psichologinio smurto V. J. ir P. J. atžvilgiu ir dėl to, jog pareiškėjas neužtikrino Bausmių vykdymo kodekse nustatyto nuteistųjų lygybės taikant bausmių vykdymo įstatymus principo skiriant nuobaudą P. J. už BVK nustatytus pažeidimus.

Pažymėtina, kad pareiškėjas neturėjo jokių įgaliojimų spręsti klausimo dėl nuteistojo P. J. lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos ir tokio sprendimo pagal savo tarnybines funkcijas įtakoti negalėjo. Nesant jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių P. J. ir V. J. darytą psichologinį spaudimą, išskyrus jų pačių subjektyvų įvykių sekos suvokimą, nėra pagrindo pripažinti pareiškėją atlikus veiksmus, kurie galėtų būti traktuojami kaip psichologinis smurtas. Be to, pareiškėjui nebuvo suteikta galimybė pateikti paaiškinimo dėl P. J. ir V. J. daryto psichologinio smurto, dėl ko jam buvo suvaržyta galimybė apsiginti nuo inkriminuojamo tarnybinio nusižengimo, nes pranešime apie tarnybinį nusižengimą buvo prašoma pateikti informaciją, kokių veiksmų ėmėsi pareiškėjas, siekdamas gauti tam tikro pobūdžio vaizdo įrašą iš nuteistojo P. J..

Atsakovas Išvadoje nurodo, jog pareiškėjas netinkamai ištyrė nuteistųjų padarytą vidaus tvarkos pažeidimą – žaidimą kortomis 2012-01-31, elgdamasis diskriminuojančiai nuteistojo P. J. atžvilgiu, nes už tai buvo nubaustas tik šis nuteistasis, o dėl kitų atsakomybės nebuvo sprendžiama. Pagal byloje surinktą medžiagą (elektroninės bylos popierinio priedo t. 4, b.l. 101- 113) nuteistasis P. J. Kauno NTI-PN direktoriaus 2012-02-01 nutarimu buvo nubaustas už tai, kad 2012-01-31, būdamas lengvosios grupės miegamajame su kitais nuteistaisiais žaidė savadarbėmis lošimo kortomis, tuo pažeisdamas BVK 110 str. 1 d. 1 p. ir BVK 1 priedo 13 p. reikalavimus. Teismo posėdžio metu liudytoju apklausus Kauno NTI-PN Apsaugos priežiūros skyriaus specialistą G. V., kuris betarpiškai nustatė pažeidimo faktą ir 2012-01-31 surašė tarnybinį pranešimą dėl galimai padaryto P. J. pažeidimo, pastarasis nurodė, kad šio konkretaus įvykio neprisimena, tačiau patvirtino, kad Drausmės komisijai, kurioje yra svarstomas nuteistųjų elgesys ir priimami siūlymai įstaigos direktoriui dėl nuobaudų skyrimo nuteistiesiems, yra pateikiama visa su pažeidimu susijusi medžiaga. Renkant medžiagą dėl P. J. žaidimo kortomis, buvo gauti ir kitų pareigūnų paaiškinimai. Taigi ši medžiaga buvo pateikta svarstyti Drausmės komisijai, kuri 2012-02-01 posėdyje nutarė siūlyti įstaigos direktoriui skirti nuteistajam P. J. už žaidimą savadarbėmis kortomis nuobaudą – pataisos įstaigos patalpų ir teritorijos tvarkymą be eilės. Kaip minėta, ši nuobauda P. J. buvo paskirta Kauno NTI-PN direktoriaus 2012-02-01 nutarimu, kurį nuteistasis apskundė Kalėjimų departamentui, o šis 2012-03-13 sprendimu pripažino, kad nuobauda paskirta pagrįstai ir jos naikinti nėra pagrindo. Teismas, nevertindamas priimto nutarimo dėl nuobaudos skyrimo P. J. teisėtumo ir pagrįstumo, atkreipia dėmesį, jog nei BVK, nei Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos LR Teisingumo ministro 2003-07-02 įsakymu Nr. 194, nenumato draudimo žaisti kortomis, jos yra tik nuteistiesiems draudžiamų daiktų sąraše, todėl atsakomybė gali kilti tik už draudžiamą daiktą (kortų) turėjimą ar laikymą pataisos įstaigoje. Šiuo atveju asmuo, turėjęs draudžiamą laikyti pataisos įstaigoje daiktą, t.y. P. J., buvo nustatytas. Klausimas dėl nuteistojo veiksmų buvo svarstomas Drausmės komisijoje, kuri nutarė dėl siūlymo įstaigos direktoriui, o direktorius skyrė nuobaudą. Taigi, nuteistojo P. J. padarytą pažeidimą vertino ir nuobaudą skyrė ne pareiškėjas, o tam įgalinimus turintys pareigūnai. P. J. paskirtos nuobaudos teisėtumą ir pagrįstumą įvertino ir atsakovas, išnagrinėjęs dėl paskirtos nuobaudos P. J. skundą ir palikęs ją galioti. Taigi, nėra jokio pagrindo teigti, kad pareiškėjas neužkardė nuobaudos skyrimo kitų nuteistųjų atžvilgiu, kurie žaidė kortomis su P. J., bei neatliko tarnybinių funkcijų, nevykdė skyriaus uždavinių ar nesilaikė pareigūno etikos principų, bei neveikė taip, kaip reikalauja jo tarnybą reglamentuojantys teisės aktai. Dėl nurodytų aplinkybių nėra pagrindo pripažinti, kad pareiškėjas neužtikrino BVK nustatyto nuteistųjų lygybės taikant bausmių vykdymo įstatymus principo skiriant P. J. nuobaudą, todėl šis tarnybinio nusižengimo epizodas iš tarnybinio nusižengimo sudėties taip pat šalintinas.

Dėl antrojo tarnybinio nusižengimo epizodo.

Tarnybinio nusižengimo tyrimo išvadoje konstatuota, jog pareiškėjas naudojo prieš nuteistąjį D. B. psichologinį smurtą, nes nuolat grasino jį išvežti į suaugusiųjų pataisos namus arba perkelti į būrį, kuriame laisvės atėmimo bausmę atlieka D. B. tėvų žudikai, dėl ko nuteistasis 2012 metų

pabaigoje tris kartus save žalojo, prarydamas skutimosi peiliukus. Pripažinta, kad tokiais veiksmais G. L. kompromitavo pareigūno ir vidaus tyrimų padalinio autoritetą, kėlė nuteistųjų ir kitų asmenų nepasitikėjimą valstybės institucija ir baimę dėl savo saugumo.

Tai, kad D. B. buvo prarijęs svetimkūnius ir 2012-11-25, 2012-12-06, 2012-12-18 jam buvo suteikta medicininė pagalba, patvirtina byloje pateikti medicininiai įrašai, Gydyimo stacionare istorija (elektroninės bylos popierinio priedo t. 3, b. l. 5-10). Teismo posėdžio metu liudytoju apklaustas D. B. metu parodė, kad prisimena apie pareigūnų grasinimus iškelti į kitą būrį, kuriame atlieka bausmę jo tėvų žudikai, tačiau atsakyti, ar tokie grasinimai buvo iš G. L. pusės, negalėjo. Liudytojas nurodė bijojęs G. L., kadangi jis galėjo paskirti nuobaudą už tai, ko nėra nuteistasis padaręs, bet kiek ir kokių nuobaudų jam buvo paskirta G. L. iniciatyva, liudytojas nurodyti negalėjo. Duodamas parodymas dėl savęs žalojimosi aplinkybių, D. B. nurodė, kad pirmasis atvejis beveik visai nesusijęs su G. L. kokiais nors veiksmais ar elgesiu jo atžvilgiu, tačiau iš dalies susijęs su tuo, kad VTS pareigūnai jį kviesdavosi pokalbiams, o antrasis ir trečiasis žalojimaisi - visiškai nesusiję su pareiškėju, nes jis tuo metu Kauno NTI-PN jau nedirbo. Liudytojas nurodė, kad save žalojo, t.y. rijo skutimosi peiliukus „dėl įdomumo“. Pareiškėjas psichologinio smurto naudojimą prieš nuteistąjį D. B. kategoriškai neigė. Teismo vertinimu, byloje nenustatyta jokių patikimų ir objektyvių įrodymų, patvirtinančių pareiškėjo darytą ilgalaikį psichologinį poveikį nuteistajam D. B., ar įrodymų, patvirtinančių priešastinį ryšį tarp pareiškėjo veiksmų ir nuteistojo savęs žalojimosi, tai yra, jog minėtas nuteistasis save žalojo būdamas kaip nors psichologiškai paveiktas, ypač vertinant jo paties nurodytas žalojimosi priežastis. Be to, iš D. B. ikiteisminiame tyrime ir teisme duotų parodymų, akivaizdu, jog jo santykiai su pareiškėju yra konfliktiški, todėl negalėtų būti vertinami kaip objektyvūs. Kadangi jokių kitų pagrįstų įrodymų, patvirtinančių šį pareiškėjo tarnybinio nusižengimo epizodą nenustatyta, iš tarnybinio nusižengimo sudėties šis epizodas šalintinas, kaip neįrodytas jokiais objektyviais ir nuosekliais įrodymais.

Dėl trečiojo tarnybinio nusižengimo epizodo.

Pareiškėjui įteiktame pranešime apie tarnybinį nusižengimą jo buvo paprašyta paaiškinti apie tai, dėl ko kitų nuteistųjų sumuštam M. R., kuris buvo patyręs sužalojimų, pareiškėjas liepė nesikreipti į medicinos specialistus, ko pasekoje nuteistasis į sveikatos priežiūros specialistus nesikreipė, įvykis buvo neužfiksuotas ir teisės aktų nustatyta tvarka netirtas. Ištyrus surinktus įrodymus dėl šios aplinkybės buvo padaryta išvada, kad G. L., nenukreipęs nuteistojo M. R. į Sveikatos priežiūros tarnybą ir pats nebūdamas medicinos specialistu neturėjo teisės konstatuoti, kad nuteistajam medicinos pagalba nėra reikalinga, neužtikrino kitų nuteistųjų apstumdyto nuteistojo M. R. sveikatos būklės patikrinimo Sveikatos priežiūros tarnyboje.

Teismo posėdžio metu liudytoju apklaustas M. R. parodė, kad konflikto metu susistumdžius su nuteistuoju V. R., jam buvo sužalota nugarą. Po šio įvykio jokių kliūčių medicininei apžiūrai nebuvo daroma - jis kreipėsi į budintį, kuris jį pristatė pas medikus, tačiau prieš tai kreipėsi į VTS, konkrečiai – į pareiškėją, kad pirmiausiai būtų išspręstas jo perkėlimo į kitą būrį klausimas, kas ir buvo padaryta. Atveju, kad be G. L. leidimo ar sutikimo jam nebūtų leista kreiptis į medikus, nebuvo pasitaikę. Pareiškėjas neigė padaręs šį tarnybinio nusižengimo epizodą ir apie įvykusias aplinkybes, susijusias su M. R. sužalojimo tyrimu ir sveikatos priežiūros paslaugų nuteistajam užtikrinimu davė iš esmės analogiškus paaiškinimus. Byloje nepateikta įrodymų, kad nuteistajam M. R. pareiškėjas būtų suvaržęs galimybę būti apžiūretam sveikatos priežiūros specialistų, netgi priešingai – surinkti įrodymai leidžia daryti vienareikšmę išvadą, kad pareiškėjas jokių veiksmų, kurie būtų suvaržę galimybę nuteistąjį M. R. būti apžiūretam sveikatos priežiūros specialistų, neatliko ir to net nesiekė, nes nuteistojo pageidavimu pirmiausiai sprendė klausimą dėl šio asmens perkėlimo į kitą būrį klausimą. Kadangi jokių kitų pagrįstų įrodymų, patvirtinančių šį pareiškėjo tarnybinio nusižengimo epizodą nenustatyta, todėl iš tarnybinio nusižengimo sudėties šis epizodas taip pat šalintinas.

Dėl ketvirtojo tarnybinio nusižengimo epizodo.

Pranešime apie tarnybinį nusižengimą pareiškėjo buvo pareikalauta pasiaiškinti dėl to, kad jis neteisėtai reikalavo iš įstaigos pareigūnų, pastebėjusių sužalotus nuteistuosius, šiuos pirmiausiai pristatyti į VTS, o patiems nuteistiesiems draudė savarankiškai kreiptis į Sveikatos priežiūros tarnybą (toliau – ir SPT). Išvadoje konstatuota, kad pareiškėjas kliudė nuteistiesiems savarankiškai kreiptis pas medicinos specialistus, todėl neteisėtai vykdė nuteistųjų, siekiančių arba privalančių gauti medicininę pagalbą, kontrolę. Pareiškėjas tokį kaltinimą kategoriškai neigė, nurodydamas, kad tokio pobūdžio nurodymų niekam iš pareigūnų nebuvo davęs, nuteistiesiems taip pat nebuvo draudęs kreiptis SPT; pranešti apie nuteistųjų patirtas traumas ir sužalojimus budinčių pamainų vadovai buvo prašomi tam, kad VTS turėtų reikšmingą informaciją kontroliuojant kriminogeninę būklę. Teismo vertinimu, pareiškėjui pareikštas tarnybinis kaltinimas yra nekonkretus, neaiškus, kokių faktinių duomenų pagrindu buvo padaryta tokia išvada, o byloje nepateikta įrodymų, iš kurių būtų galima daryti išvadą apie tai, kad pareiškėjas asmeniškai būtų draudęs kam nors iš nuteistųjų kreiptis į Sveikatos priežiūros tarnybą ar reikalavęs iš kitų pareigūnų sužalotus nuteistuosius pristatyti į VTS. Nors liudytojas S. A. liudytojo apklausos protokole ikiteisminio tyrimo Nr. KT-13391 medžiagoje nurodė, kad patikrinimo metu nuteistieji nurodė, kad įstaigoje yra nusistovėjusi tvarka, kad pas medicinos darbuotojus galima patekti tik per VTS pareigūnus ir tai akivaizdžiai patvirtino ir traumų registracijos žurnalo įrašai (ikiteisminio tyrimo medžiaga Nr. 01-2-00112-12 t. 1, b.l. 126-127), tačiau šių aplinkybių nepatvirtino liudytoja D. B., kuri nurodė, kad medicinos specialistus nuteistuosius atveda prižiūrėtojas, sargybos viršininkas, socialinės reabilitacijos darbuotojas (ikiteisminio tyrimo medžiaga Nr. 01-2-00112-12 t. 2, b.l. 68-69). Suimtųjų (nuteistųjų) buitinių ir gamybinių traumų registracijos žurnalo išrašo duomenys apie pareigūnus, gavusius pirminę medžiagą apie kūno sužalojimą, nepatvirtina fakto, jog pareiškėjo nurodymu nuteistiesiems dėl patirtų sužalojimų ar sveikatos sutrikimų buvo kliudoma savarankiškai kreiptis į medicinos specialistus (elektroninės bylos popierinio priedo t. 2, b.l. 67-74). Pareigūnų, gavusių pirminę medžiagą apie kūno sužalojimą, parašai patvirtina informacijos apie nuteistojo sužalojimą gavimą, tačiau ne nuteistųjų pristatymą į Sveikatos priežiūros tarnybą.

Nesant byloje pakankamų pareiškėjo kaltės įrodymų, iš tarnybinio nusižengimo sudėties šis epizodas šalintinas.

Dėl penktojo tarnybinio nusižengimo epizodo.

Pareiškėjui įteiktame pranešime apie tarnybinį nusižengimą jo buvo paprašyta paaiškinti apie tai, jog 2012 m. rugsėjo mėnesį konflikto metu nuteistasis B. G. patyrė traumą – jam ant kaktos iššoko gumbas, kuris neišgijo 2 savaites. Pareigūnai į tai nekreipė dėmesio, Sveikatos priežiūros skyriaus traumų registracijos žurnale sužalojimas nefiksuotas net ir po to, kai traumą 2012-10-18 pastebėjo Kalėjimų departamento pareigūnai ir nurodė patikrinti nuteistojo sveikatą, įvykis netirtas dėl pareiškėjo galimo informacijos neturėjimo ir aplaidaus pareigų vykdymo.

Tarnybinio nusižengimo tyrimo išvadoje konstatuota, jog pareiškėjui netinkamai vykdant VTS (*duomenys neskelbtini*) pareigas buvo sistemingai pažeidinėjami nuteistųjų kūno sužalojimų prevenciją ir tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, netinkamai kontroliuojamas smurtauti linkusių nuteistųjų elgesys, toleruojami neteisėti pareigūnų veiksmai (neveikimas); tokiu būdu įstaigoje padidėjo pavojus nuteistųjų ir pareigūnų saugumui, trikdoma normali įstaigos veikla, neužtikrinti Kauno NTI-PN keliami uždaviniai ir nuteistųjų bausmės vykdymo tikslai.

Pareiškėjas nurodė, kad Kauno NTI-PN 2012-10-16 lankėsi Kalėjimų departamento pareigūnai, kurių vienas – S. A., kalbėdamasis su drausmės izoliatoriuje laikomais nuteistaisiais, esą nustatė, kad nuteistajam B. G. ant kaktos yra gumbas. Apie tai S. A. jį informavo vėliau, jau išėjus iš drausmės izoliatoriaus, pats pareiškėjas B. G. nematė. Nuteistuosius patalpinant į drausmės izoliatorių yra būtinas medicinos specialistų patikrinimas, be to, nuobaudas atliekančius nuteistuosius kiekvieną dieną apžiūri gydytojas, tačiau jie jokių sužalojimų nenustatė, o atsakomybė dėl šio atvejo buvo perkelta pareiškėjui.

Liudytojas B. G. liudytojo apklausos protokole ir paaiškinime ikiteisminio tyrimo Nr. KT-13391 medžiagoje nurodė, jog 2012 m. rugsėjo pabaigoje susimušė su kitu nuteistuoju A. L., po sumušimo ant kaktos buvo iškilęs gumbas, kuris laikėsi apie 2 savaites, jis buvo ryškus ir pastebimas. Dėl sužalojimo niekam nesiskundė, pareigūnai sužalojimu nesidomėjo (ikiteisminio tyrimo medžiaga Nr. 01-2-00112-12 t. 1, b. l. 23, 128). Liudytojas S. A. liudytojo apklausos protokole ikiteisminio tyrimo Nr. KT-13391 medžiagoje parodė, jog atliekant patikrinimą Kauno NTI-PN nustatė, kad drausmės izoliatoriuje uždarytam nuteistajam B. G. ant kaktos buvo gumbas. Jam nuteistasis paaiškino, kad prieš dvi savaites patyrė traumą, tačiau nieko nekonkretizavo, dėl šio įvykio buvo patikrintas gamybinių ir buitinių traumų registras, tačiau jokio įrašo apie nuteistojo B. G. sužalojimą nebuvo. Pasiteiravus Sveikatos priežiūros tarnybos specialistų, kodėl traumos faktas neregistruotas registre, buvo paaiškinta, kad nuteistasis į juos nesikreipė (ikiteisminio tyrimo medžiagos Nr. 01-2-00112-12 t. 1, b.l. 23, 126-127). Kauno NTI-PN 2014-09-25 rašte Nr. 9-3751 nurodė, kad nuteistasis B. G. 2012-10-08 nutarimu buvo uždarytas į drausmės izoliatorių, prieš uždarymą apžiūrėtas gydytojo, kuris asmens sveikatos istorijoje įrašė, kad nuteistasis sveikas ir nuobaudą atlikti gali; duomenų apie tai, kad 2012-10-18 medikai apžiūrėjo nuteistąjį bei apie tai, kiek kartų nuteistasis buvo apžiūrėtas gydytojų jam atliekant nuobaudą nėra, nes į medikus nebuvo kreiptasi. Rašte nurodytą informaciją patvirtina ir įrašai nuteistojo B. G. asmens sveikatos istorijoje (elektroninės bylos popierinio priedo t. 4, b.l. 130-132).

Kaip jau buvo minėta, pareiškėjo buvo paprašyta paaiškinti, dėl kokių priežasčių nebuvo tinkamai ištirti, užregistruoti duomenys apie B. G. sužalojimą (kaktos srityje esantį gumbą), patirtą 2012 m. rugsėjo mėnesį, nepatikrinta nuteistojo sveikata, tačiau iš išvados matyti, jog tarnybiniu nusižengimu buvo pripažinti ne pareiškėjo veiksmai ar neveikimas dėl šio konkretaus atvejo. Kadangi tarnybinio nusižengimo išvadoje pareiškėjui nebuvo pareikštas tarnybinis kaltinimas dėl konkrečių su B. G. sužalojimo tyrimo susijusių pareigų atlikimo/neatlikimo, teismas dėl tokio kaltinimo nepasisako, nes toks kaltinimas išvadoje nebuvo formuluotas.

Tarnybiniu nusižengimu išvadoje buvo pripažinti pareiškėjo veiksmai (neveikimas) sistemingai pažeidinėjant nuteistųjų kūno sužalojimų prevenciją ir tyrimą reglamentuojančius teisės aktus, netinkamai kontroliuojant smurtauti linkusių nuteistųjų elgesį, toleruojant neteisėtus pareigūnų veiksmus (neveikimą), tačiau, teismo vertinimu, toks kaltinimas yra visiškai nekonkretus, nepagrįstas įrodymais, todėl šalintinas iš tarnybinio nusižengimo sudėties.

Dėl šeštojo tarnybinio nusižengimo epizodo.

Tarnybinio nusižengimo tyrimo išvadoje konstatuota, jog Kauno NTI-PN VTS (*duomenys neskelbtini*) pareigas ėjęs G. L., nesugebėdamas tinkamai vadovauti skyriui ir vykdyti tarnybinių funkcijų, susijusių su režimo pažeidimo ištyrimu, vartojo prieš E. D. psichologinį smurtą, nes leido jį J. S. laikyti tris paras uždarytą Sveikatos priežiūros patalpose, kuriose J. S. iš nuteistojo reikalavo atbuline data parašyti nurodyto turinio paaiškinimą. Paaiškinimą parašęs nepilnametis nuteistasis E. D. patyrė baimę dėl savo saugumo, ir tokie pareiškėjo darbo metodai su nepilnamečiais nuteistaisiais netoleruoti ir neteisėti.

Pareiškėjas pripažino, kad jam buvo žinoma apie tai, jog jam pavaldus J. S. nuteistąjį E. D. patalpino į Sveikatos priežiūros tarnybos patalpas, siekdamas jį apsaugoti nuo kitų nuteistųjų smurto, kad jis nebijotų bendradarbiavimo su VTS pareigūnais ir kad kiti nuteistieji galvotų, jog jis serga. Jam taip pat buvo žinoma, kad J. S. 2012-11-10 buvo atvykęs į tarnybą ne tarnybos laiku ir kalbėjosi su nuteistuoju E. D. apie tai, kad jis nebijotų nurodyti pavardės nuteistojo, kuris provokuoja kitus nebendrauti su VTS pareigūnais.

Liudytojas E. D. 2013-03-28 liudytojo apklausos protokole ikiteisminio tyrimo Nr. KT-13391 medžiagoje nurodė, kad VTS pareigūnas J. S. 2012-11-10 liepė jam rašyti pasiaiškinimą, kad nuteistasis P. J. neva kursto kitus nuteistusius prieš VTS pareigūnus. Jam buvo grasinama, kad jei to nepadarys, bus perkeltas į kitą būrį, kuriame bausmę atlieka priešiška nusiteikę nuteistieji. Nurodyto pobūdžio pasiaiškinimą jis parašė, tačiau tris paras buvo laikomas Sveikatos priežiūros

tarnybos patalpose, nors tuo metu nesirgo. Iš Sveikatos priežiūros tarnybos patalpų buvo išleistas tik tada, kai atvyko Kalėjimų departamento pareigūnai (ikiteisminio tyrimo medžiagos Nr. 01-2-00112-12 t. 1, b. l. 200).

Ištyrus byloje esančius įrodymus, neabejotina, jog pareiškėjas žinojo apie nepagrįstą nuteistojo E. D. laikymą Sveikatos priežiūros tarnybos patalpose. Tačiau byloje nepakanka nuoseklių ir neabejotinų įrodymų patvirtinančių, jog izoliavus nuteistąjį E. D. Sveikatos priežiūros tarnybos patalpose, prieš jį pats pareiškėjas būtų betarpiškai naudojęs psichologinį smurtą (iš jo ko nors reikalavęs), nes su nuteistuoju bendravo tik pareigūnas J. S.. Jokių įrodymų, patvirtinančių pareiškėjo naudotą psichologinį smurtą prieš E. D., nėra surinkta, todėl iš tarnybinio nusižengimo sudėties šis epizodas šalintinas.

Dėl įsakymo dalies panaikinimo ir pareiškėjo grąžinimo į tarnybą.

Apibendrinus tai, kas išdėstyta, teismo vertinimu, pareiškėjas padarė tik vieną tarnybinį nusižengimą, t.y. gavęs informacijos apie vaizdo įrašą, kuriame užfiksuoti neteisėti pareigūnų veiksmai prieš nuteistuosius, ėmėsi savavališkai šią informaciją tirti, neperduodamas jos tirti Baudžiamojo proceso įstatymo nustatyta tvarka, taip pat neužkardė analogiškų VTS vyresniojo inspektoriaus J. S. veiksmų, apie kuriuos pareiškėjui buvo žinoma. Išvadoje, kuria buvo remiamasi priimant ginčijamą Įsakymą, pareiškėjo padarytas tarnybinis nusižengimas buvo įvardintas kaip šiurkštus, o Įsakyme formuluojant atleidimo pagrindą buvo nurodyta, jog pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą, nes savo poelgiu tarnybos metu pažemino pareigūno vardą, už ką jam buvo skirta griežčiausia tarnybinė nuobauda – atleidimas iš tarnybos.

Teismų praktikoje laikomasi nuostatos, jog ne kiekvienas teisei priešingas statutinio valstybės tarnautojo veiksmas lemia tai, kad pareigūnas būtų laikomas pažeminusiu pareigūno vardą ir įgalinančiu darbdavį atsisakyti tarnautojo paslaugų. Be to, įstatymo leidėjas nėra numatęs, kad už pareigūno vardo pažeminimą imperatyviai skiriama tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų. Vadinas, prieš atleidžiant valstybės tarnautoją iš pareigų, tarnybinio patikrinimo išvadoje arba įsakyme dėl tarnybos santykių nutraukimo turi būti pasisakoma, kodėl atleidžiamam valstybės tarnautojui skiriama pati griežčiausia tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų (LVAT 2009 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr.A⁵⁵⁶-231/2009).

Išvadoje nurodyta, kad pareiškėjas į tarnybą Kauno NTI-PN statutinėse pareigose priimtas 1997-12-15, tarnybos metu skatintas 11 kartų, buvo baustas 2 kartus, galiojančių tarnybinių nuobaudų neturi, jo atsakomybę lengvinančių aplinkybių nenustatyta. Atsižvelgus į tai, kad laisvės atėmimo įstaigose, kuriose laikomi nepilnamečiai ir jauno amžiaus nuteistieji, turi dirbti tik nepriekaištingos reputacijos ir aukštos moralės pareigūnai, komisija siūlė pripažinti, kad Kauno PTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) G. L. padarė tarnybinį nusižengimą, nes savo poelgiu tarnybos metu pažemino pareigūno vardą ir skirti jam atleidimą iš tarnybos.

Įvertinus byloje nustatytą faktinių aplinkybių visumą, G. L. padarytą pažeidimą jo sunkumo, pavojingumo visuomenei aspektais, su visuomenėje galiojančiomis moralės nuostatomis bei visuomenės teisėtais lūkesčiais, kurių ji tikisi iš pareigūnų, atsižvelgus į pažeidimo pobūdį, tarnybinio nusižengimo padarymo aplinkybes ir padarinius, į tai, kad reali žala nepadaryta, kad Kauno NTI-PN autoriteto pažeminimas nėra akivaizdus, į pareiškėjo G. L. tarnybinę veiklą iki nusižengimo padarymo (galiojančių nuobaudų neturi, tarnyboje skatintas 11 kartų) darytina išvada, kad pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą, tačiau pripažintina, kad atsakovas neįrodė, jog pareiškėjas savo veiksmais pažemino pareigūno vardą, visuomenės požiūriu neigiamai paveikė pasitikėjimą Kauno NTI-PN, kaip instituciją ar ją sukompromitavo.

Atsižvelgus į tai, kad dalis tarnybinių nusižengimų epizodų yra pašalinti bei į tai, kad tarnybinio nusižengimo, kurį teismas G. L. pripažino padarius, metu jis ėjo Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigas, naikintina Įsakymo 1 punkto dalis, kuria pripažinta, kad G. L. netinkamai vykdė Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos

teisingumo ministro 2003-07-02 įsakymu Nr. 194, 262 punkto nuostatas, netinkamai vykdė Suimtųjų ir nuteistųjų kūno sužalojimų prevencijos ir tyrimo laisvės atėmimo vietose tvarkos aprašo, patvirtinto Kalėjimų departamento direktoriaus 2012-05-21 įsakymu Nr. V-180 (toliau – ir Aprašas), 6 p. reikalavimus, nevykdė Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigybės aprašymo, patvirtinto šios įstaigos direktoriaus 2012-03-22 įsakymu Nr. 1-62, 7.1, 7.3 ir 7.5 punktuose nustatytų tarnybinių funkcijų.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija 2012-07-23 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr.A⁵⁵²-2748/2012 konstatavo, jog tais atvejais, kai yra pripažįstama, kad valstybės tarnautojas (pareigūnas) yra padaręs tarnybinių nusižengimą, tačiau jam paskirta tarnybinė nuobauda yra neadekvati padarytam pažeidimui (per griežta) arba, nėra tenkinamos įsakymuose ir (ar) kituose norminiuose aktuose nustatytos konkrečios tarnybinės nuobaudos rūšies skyrimo privalomosios sąlygos, teismas privalo spręsti klausimą dėl paskirtos nuobaudos pakeitimo švelnesne. Priešingas vertinimas, t. y., kad teismui panaikinus, o ne pakeitus paskirtą tarnybinių nuobaudą vien dėl to, jog ji nėra adekvati padarytam pažeidimui ar nėra kitų privalomų sąlygų atitinkamai nuobaudai skirti, kai tarnybinis nusižengimas buvo padarytas ir egzistuoja kitos sąlygos švelnesnei tarnybinei nuobaudai skirti, leistų tarnybinių nusižengimą padariusiems valstybės tarnautojams (pareigūnams) nepagrįstai išvengti teisinės atsakomybės už savo pareigų neatlikimą ar netinkamą jų atlikimą, t. y. valstybės tarnautojui (pareigūnui) neatsirastų jokių neigiamų pasekmių.

Atsižvelgdamas į nurodytą teisminę praktiką ir tai, kad pripažinus, jog G. L., nors ir padarė tarnybinių nusižengimą, tačiau pareigūno vardo nepažemino, išnyko ir pagrindas jo atleidimui iš tarnybos pagal Statuto 31 str. 1 d. 1 p., todėl 2013-11-12 Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus įsakymo 2 keistinas, o 3 punktai naikintinas. Teismas, įvertinęs nustatytas faktines tarnybinio nusižengimo padarymo aplinkybes ir visas aplinkybes reikšmingas jos skyrimui, prieš tai išdėstytas vertinant, ar padarius tarnybinių nusižengimą buvo pažemintas pareigūno vardas, daro išvadą, jog G. L. paskirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš Kauno NTI-PN Vidaus tyrimo skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigū keistina į papeikimą (Statuto 24 str. 2 d. 1 p.), gražinant pareiškėją į Kauno NTI-PN Vidaus tyrimo skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigas.

Dėl vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką priteisimo.

Nagrinėjamu atveju nei Statutas, nei Valstybės tarnybos įstatymas nenustato konkrečių teisinių pasekmių, kai valstybės tarnautojo atleidimas iš pareigų pripažįstamas neteisėtu.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija 2012-07-23 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr.A⁵⁵²-2748/2012 yra išaiškinusi, kad tokiu atveju turi būti taikytinas Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – ir Darbo kodeksas) 297 str., kurio 3 d. numatyta, kad jeigu darbuotojas buvo atleistas iš darbo be teisėto pagrindo ar pažeidžiant įstatymų nustatytą tvarką, teismas gražina jį į pirmesnę darbą ir priteisia vidutinį darbo užmokestį už visą priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo dienos iki teismo sprendimo įvykdymo dienos. Šio ginčo nagrinėjimo metu tokio pobūdžio sumų priteisimą beveik analogiškai reglamentuoja Darbo kodekso 300 str., kurio 3 d. nustatyta, kad jeigu darbuotojas buvo atleistas iš darbo be teisėto pagrindo ar pažeidžiant įstatymų nustatytą tvarką, teismas gražina jį į pirmesnę darbą ir priteisia jam vidutinį darbo užmokestį už visą priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo dienos iki teismo sprendimo įvykdymo dienos arba darbo užmokesčio skirtumą už šį laikotarpį, jeigu darbuotojas buvo įsidarbinęs kitoje darbovietėje.

Ši nuostata įtvirtina darbuotojo (nagrinėjamu atveju – valstybės tarnautojo) pažeistų teisių gynimo būdą, skirtą kompensuoti darbuotojui kylančius neigiamus padarinius dėl jo neteisėto atleidimo iš darbo. Ši kompensacija atlieka socialinę funkciją, saugo darbuotojus (įskaitant ir valstybės tarnautojus) nuo pajamų netekimo ir veikia prevenciškai darbdavius (nagrinėjamu atveju – viešojo administravimo institucijų vadovus), kad jie neteisėtai neatleidinėtų darbuotojų. Įstatyme įtvirtintas

darbuotojo teisėtas lūkestis gauti su darbo santykiais susijusias išmokas, atitinkantis darbdavio pareigą sumokėti su darbo santykiais susietas išmokas, taip suvaržant jo turtinius interesus, turėtų būti skirtas kompensuoti dėl neteisėto atleidimo iš darbo pradimus darbuotojui ir kartu būti proporcinga suvaržymo priemonė (sankcija) darbdaviui. Galiojant teisės principui *ignorantia legis neminem excusat* (lot. įstatymo nežinojimas neatleidžia nuo atsakomybės), preziumuojama, kad darbdavys yra susipažinęs su valstybės tarnybą ir darbo teisinius santykius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, jam turi būti žinomi jo priimamų sprendimų teisiniai padariniai, jis turi įvertinti priimamų sprendimų riziką. Dėl to už darbdavio veiksmų padarinius pagal įstatymą yra atsakingas pats darbdavys. Tai reiškia, kad už neteisėtus veiksmus prieš valstybės tarnautoją (pvz., valstybės tarnautojo neteisėto atleidimo iš tarnybos atvejais) viešojo administravimo institucijai taikytini įstatyme nustatyti neigiamo pobūdžio turtiniai padariniai, t. y. Darbo kodekse įtvirtintas reikalavimas darbdaviui išmokėti darbuotojui (nagrinėjamu atveju – valstybės tarnautojui) jo vidutinį darbo užmokestį už visą dėl neteisėto atleidimo iš darbo susidariusį priverstinės pravaikštos laikotarpį. Šioje nutartyje išplėstinė teisėjų kolegija, be kita ko, pažymėjo, kad Lietuvos teismų praktikoje pripažįstama teismo teisė sumažinti Darbo kodekso 297 straipsnio 3 dalyje numatytas sumas, tačiau pabrėžė ir tai, jog šių sumų mažinimas gali būti laikomas pagrįstu tik esant išskirtinėms aplinkybėms, iš kurių būtų aišku, kad priteistos kompensacijos (vidutinis darbo užmokestis už priverstinės pravaikštos laikotarpį) dydis aiškiai prieštarauja teisingumo principui, yra iš esmės neproporcingas arba sukelia sunkių neigiamų padarinių darbdaviui (pvz., žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. sausio 17 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-5/2012; 2011 m. gruodžio 30 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-562/2011; 2011 m. kovo 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-103/2011).

Atsakovas nei teismui pateiktame atsiliepime, nei teismo posėdžiuose dėl vidutinio darbo užmokesčio už visą priverstinės pravaikštos laiką priteisimo jokios pozicijos neišsakė, nenurodė jokių išskirtinių aplinkybių, į kurias turėtų būti atsižvelgta ir sprendžiamas klausimas tik dėl vidutinio darbo užmokesčio skirtumo, o ne viso vidutinio darbo užmokesčio priteisimo už priverstinės pravaikštos laiką. Į bylą nepateikti jokie įrodymai, kad pareiškėjui išmokėjus visą darbo užmokestį, o ne jo skirtumą tai prieštarautų viešajam interesui, būtų neproporcingas atsakovo veiksams, neteisėtai atleidus jį iš valstybės tarnybos, arba jam sukeltų kokių nors kitų neigiamų padarinių. Pareiškėjas nuo 2014-02-11 iki šiol dirba (*duomenys neskelbtini*), gaudamas neatskaičius mokesčių beveik minimalų darbo užmokestį, po atleidimo iš tarnybos turėjo išlaikyti šeimą, kurioje auga trys nepilnamečiai vaikai, sutuoktinė niekur nedirbo ir nuo 2013-08-14 buvo registruota darbo biržoje, todėl šios aplinkybės sąlygojo pareiškėjo įsidarbinimą nelaukiant ginčo dėl atleidimo iš tarnybos išsprendimo (elektroninės bylos popierinio priedo t. 4, b.l. 117-122, ikiteisminio tyrimo medžiagos Nr. 01-2-00112-12 t. 2, b.l. 203-204). Minėtų išmokų dydžio mažinimas ir skirtumo priteisimas galėtų reikšti sankcijos taikymą už tai, kad neteisėtai atleistas iš darbo ir pajamų negaunantis asmuo įsidarbino ginčo nagrinėjimo laikotarpiu, todėl vien šiuo pagrindu priteistinos sumos už priverstinės pravaikštos laiką nėra mažintinos. Įvertinęs nurodytas aplinkybes teismas sprendžia, kad pareiškėjui priteistinas vidutinis darbo užmokestis už visą priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo dienos iki teismo sprendimo įvykdymo dienos.

Pagal trečiojo suinteresuoto asmens pateiktus duomenis pareiškėjo vieno mėnesio vidutinis darbo užmokestis neatskaičius mokesčių sudaro 4409,31 Lt, vienos darbo dienos – 220,47 Lt o atleidžiant iš tarnybos jam buvo išmokėta 118,83 Lt kompensacija už nepanaudotas atostogas (elektroninės bylos popierinio priedo t. 4, b. l. 115-116, 127). Pareiškėjui nuo atleidimo iš tarnybos dienos, t.y. nuo 2013-11-13 iki teismo sprendimo priėmimo dienos - 2014-11-04 imtinai turėtų būti priteista 51 809,46 Lt (už 13 darbo dienų 2013 m. lapkričio mėnesį, už 2013 m. gruodžio – 2014 m. spalio mėnesius imtinai ir už 2014 m. lapkričio 2 darbo dienas, viso už 11 mėnesių ir 15 darbo dienų). Pareiškėją atleidžiant iš tarnybos jam buvo išmokėta 118,83 Lt kompensacija už nepanaudotas atostogas, todėl jį grąžinant į tarnybą išmokėta kompensacija už nepanaudotas atostogas išskaičiuojama iš priteistinos vidutinio darbo užmokesčio sumos už priverstinės pravaikštos laiką ir pareiškėjui priteistina 51 690,63 Lt (51 809,46 – 118,83), taip pat nuo 2014-11-

05 iki teismo sprendimo dalyje dėl gražinimo į tarnybą visiško įvykdymo pareiškėjui priteistina po 220,47 Lt už kiekvieną darbo dieną.

Dėl neturtinės žalos atlyginimo.

Pripažinus, kad pareiškėjui tarnybinė nuobauda – atleidimas iš tarnybos paskirta nepagrįstai, svarstyti jo reikalavimas dėl neturtinės žalos, patirtos neteisėtai jam pritaikius tarnybinę atsakomybę, atlyginimo. Pareiškėjas prašo priteisti iš atsakovo 20 000 Lt neturtinei žalai atlyginti, nurodydamas, kad atleidimas neabejotinai sukėlė jam didelį stresą, emocinius išgyvenimus, reputacijos pablogėjimą, bendravimo sunkumus, neteko galimybės įsidarbinti pagal turimą kvalifikaciją į bet kokias pareigas valstybės tarnyboje, buvo sugriauti jo karjeros lūkesčiai, atleidus iš tarnybos šeima patyrė didelį nepriteklių, dėl ko pablogėjo jo reputacija, bendravimas su artimaisiais ir pažįstamais.

Valstybės tarnybos įstatymas nenumato neturtinės žalos atlyginimo, tačiau, kaip aiškinama administracinių teismų praktikoje (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011-02-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-67/2012 ir kt.), remiantis Valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsnio nuostata, kad darbo santykius ir socialines garantijas reglamentuojantys įstatymai bei kiti teisės aktai valstybės tarnautojams taikomi tiek, kiek jų statuso ir socialinių garantijų nereglamentuoja šis įstatymas, tokios žalos atlyginimui šiuo atveju taikomas DK 250 str. Jame nustatyta, kad darbo sutarties šalys privalo atlyginti viena kitai padarytą neturtinę žalą. Jos dydį kiekvienu atveju nustato teismas, vadovaudamasis Civiliniu kodeksu (toliau – ir CK). CK 6.250 str. 1 d. nustato, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais. Pareiškėjas jam padarytą neturtinę žalą sieja su atsakovo neteisėtais veiksmais, dėl kurių jis buvo atleistas iš tarnybos, ir jam padarytą žalą vertina 20 000 Lt suma. Vertinant pareiškėjo atleidimo iš valstybės tarnybos aplinkybes bei jo ribotą galimybę pagrįsti šį savo reikalavimą (dėl neturtinės žalos atlyginimo) konkrečiais įrodymais, galima teigti, kad pareiškėjas dėl neteisėtų Kalėjimų departamento veiksmų patyrė neigiamus dvasinius išgyvenimus, pažeminimą, taip pat galimybės tęsti darbą valstybės tarnyboje ribojimą. Nors pareiškėjas pateikė 2013-01-02 išrašą iš medicininių dokumentų apie tai, jog jis kreipėsi į medikus dėl kardiologo konsultacijos suteikimo, tačiau šis įrodymas nepatvirtina, kad jam sveikata buvo sutrikusi būtent dėl neteisėtų atsakovo veiksmų, kadangi pareiškėjo skunde nurodyto pobūdžio negalavimų priežastys gali būti kitos. Nagrinėjamu atveju, įvertinus bylai reikšmingas aplinkybes, tai, kad tarp šalių kilęs tarnybinis ginčas išspręstas pareiškėjo naudai, iš esmės apginant jo pažeistas teises, gražinant į valstybės tarnautojo pareigas, taip pat ir į CK 6.250 straipsnio nurodytą teismo diskreciją nustatyti priteistinos neturtinės žalos dydį, darytina išvada, kad pareiškėjo gražinimas į valstybės tarnautojo pareigas nagrinėjamu atveju pripažintina iš dalies pakankama satisfakcija sprendžiant neturtinės žalos atlyginimo klausimą. Nustatant pareiškėjui G. L. padarytos neturtinės žalos atlyginimo dydį pinigais, teismas atsižvelgia į teismų praktikoje suformuluotus neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijus – pažeidimo įtaką tolesniam pareiškėjo gyvenimui, ar pareiškėjo teisės yra pažeistos negrįžtamai ir neturtinės žalos nepriteisimo atveju pareiškėjo pažeistos teisės iš esmės liktų neapgintos ir t. t. (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014-01-08 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2401/2013 ir kt.). Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, pareiškėjui G. L. iš atsakovo Kalėjimų departamento priteisiama jo veiksmais padaryta neturtinė žala, kuri vertinama 500 Lt suma. Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo 2 str. 8 d. (2005-10-18 įstatymo Nr. X-370 redakcija) nustato, iš šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje numatytų asignavimų neatlyginama žala, valdžios institucijų neteisėtais veiksmais padaryta šių valdžios institucijų darbuotojams, valstybės tarnautojams, taip pat valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams tais atvejais, jei buvo taikomi darbo santykius, valstybės tarnybą ar specialūs jų statusą reglamentuojantys teisės aktai. Ši žala atlyginama iš žalą padariusiai institucijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Tokios pozicijos laikomasi ir teismų praktikoje (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007-11-08 sprendimas administracinėje byloje Nr. A³-979/2007, 2010-03-22 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1625/2010 ir kt.).

Pareiškėjas prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas, tačiau kadangi nepateikti jokie šias išlaidas pagrindžiantys įrodymai, šis klausimas priimant teismo sprendimą paliktinas nenagrinėtu.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 85-87 str., 88 str. 1 ir 4 p., 127 str. 1 d., 129 str.,

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo G. L. skundą tenkinti iš dalies.

Pakeisti Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2013-11-12 įsakymo Nr. P-222 „Dėl tarnybinės nuobaudos G. L. skyrimo ir atleidimo iš tarnybos“ 2 punktą ir G. L. paskirtą tarnybinę nuobaudą – atleidimą iš Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus – pataisos namų Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigų pakeisti papeikimu.

Grąžinti G. L. į Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus – pataisos namų Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigas.

Panaikinti Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2013-11-12 įsakymo Nr. P-222 „Dėl tarnybinės nuobaudos G. L. skyrimo ir atleidimo iš tarnybos“ 1 punkto dalį, kuria pripažinta, kad G. L. netinkamai vykdė Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003-07-02 įsakymu Nr. 194, 262 punkto nuostatas, netinkamai vykdė Suimtųjų ir nuteistųjų kūno sužalojimų prevencijos ir tyrimo laisvės atėmimo vietose tvarkos aprašo, patvirtinto Kalėjų departamento direktoriaus 2012-05-21 įsakymu Nr. V-180 (toliau – ir Aprašas), 6 p. reikalavimus, nevykdė Kauno NTI-PN Vidaus tyrimų skyriaus (*duomenys neskelbtini*) pareigybės aprašymo, patvirtinto šios įstaigos direktoriaus 2012-03-22 įsakymu Nr. 1-62, 7.1, 7.3 ir 7.5 punktuose nustatytų tarnybinių funkcijų ir šio įsakymo 3 punktą.

Priteisti iš atsakovo Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pareiškėjui G. L. 51 690,63 Lt (penkiasdešimt vieno tūkstančio šešių šimtų devyniasdešimties litų šešiasdešimt trijų centų) (piniginės išraiškos dydis eurais – 14970,64 Eur (keturiolika tūkstančių devyni šimtai septyniasdešimt euro ir šešiasdešimt keturi euro centai)) vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2013-11-13 iki 2014-11-04 imtinai, vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2014-11-05 iki teismo sprendimo dalyje dėl jo grąžinimo į tarnybą įvykdymo, skaičiuojant po 220,47 Lt (piniginės išraiškos dydis eurais – 63,85 Eur (šešiasdešimt trys eurai ir aštuoniasdešimt penki euro centai)) už kiekvieną darbo dieną, dirbant 5 darbo dienų savaitę su dviem poilsio dienomis.

Priteisti iš atsakovo Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pareiškėjui G. L. 500 Lt (penkis šimtus) (piniginės išraiškos dydis eurais – 144,81 Eur (vienas šimtas keturiasdešimt keturi eurai ir aštuoniasdešimt vienas euro centas)) neturtinei žalai atlyginti.

Kitoje dalyje skundą atmesti.

Priteista vidutinio darbo užmokesčio suma už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2013-11-13 iki 2014-11-04 ir vienos dienos vidutinio darbo užmokesčio suma nurodytos neatskaičius gyventojų pajamų mokesčio ir socialinio draudimo įmokų, kurie privalo būti apskaičiuoti ir išskaityti sprendimo vykdymo eigoje.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas apeliaciniu skundu Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, skundą paduodant šiam teismui arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėja Jolita Rasiukevičienė